

VARJORIKKO 1/2018

VARJORIKKO

1/2018

Sisällys:

Pääkirjoitus	3
Ville V. Kokko: Maatilan tyttö	4
Suvi Kauppila: Tsaari Nikolai ja kultainen lohikäärme	9
Joona Koiranen: He jotka jäävät he jotka lähtevät	14
Mirka Ulanto: Kulmakerroin	19
Leila Paananen: Jacque Lachnerin tapaus	22
Milla Ikonen: Puhelu	37

Kuvitus: Camilla Kantola, muokatut tekijänoikeusvapaat kuvat: <https://www.flickr.com/creativecommons/>, <https://www.pexels.com/>

Kirjoittajat: Milla Ikonen, Suvi Kauppila, Joona Koiranen, Ville V. Kokko, Leila Paananen, Mirka Ulanto
Tekstien ja kuvien tekijänoikeudet ovat tekijöillä.

Avustajat: Leila Paananen, Arren Zherbin. Taustatukea ja neuvoja antoi myös joukko kirjoittajia.

Ilmestymispäivä: 11. 7. 2018

Yhteystiedot:

Vastaava toimittaja: Camilla Kantola
varjorikko@gmail.com

Pääkirjoitus

Varjorikko on uusi ilmainen kirjallisuuslehti, joka tarjoaa lukijoilleen laadukkaita novelleja spekulatiiviseen fiktion kuuluvista tyyllilajeista: ne edustavat fantasiaa, tieteiskirjallisuutta, kauhua, surrealismia, uuskummaa ja muita, epämääräisempiäkin lajien sekoituksia.

Päätin perustaa Varjorikon keväthalvella 2018 tilanteessa, jossa kotimaisen spekulatiivisen fiktion julkaisukenttä oli muuttanut muotoaan selvästi epäsuotuisammaksi novellisteja kohtaan. Usaverkkolehtikin, tärkeä julkaisu-kanava monelle kirjoittajalle, näytti juuri jääneen pysyvästi tauolle.

Genren novelleja julkaisevat lehdet ovat muutenkin viime vuosina harventuneet. Toisaalta viime vuosina on julkaistu valtava määrä antologioita, mutta ne ovat joko teemasidonnaisia tai rajattu tietyille osallistujajoukolle.

Tarvetta on siis ollut uudelle lehdelle.

Osallistuin vuonna 2017 ilmestyneen urbaanin fantasian Meliwas-antologian toimitustyöhön vuosien ajan. Varjorikon perustaminen tuntui vain luontevalta jatkeelta tälle megaprojektille antologian julkaisemisen jälkeiseen elämään. Haluan kuitenkin kiittää ystäviäni ja joukkoa kirjoittajia kannustuksesta, jonka ansiosta lähdin vakavissani perustamaan tätä lehteä, ja muusta tärkeästä tausta-avusta ensimmäisen numeron aikaansaamisessa

ja sivuston laatimisessa.

Tosin suurin kiitos ensimmäisen numeron julkaisemisesta kuuluu tietysti novellien kirjoittajille. Toimitustyössä ovat avustaneet Leila Paananen ja Arren Zherbin.

Tämän lehden ensimmäisestä numerosta pyrittiin kokoamaan mahdollisimman laaja kattaus spekulatiivista fiktiota, jotta saadaan aikaan käsitys siitä, kuinka laaja kirjo tyyllilajeja mahtuu Varjorikon sateenvarjon alle. Tämä lehti sisältää siis useammantyylistä tieteis- ja fantasia-kirjallisuutta.

Ville Kokon Maatilan tyttö on omaperäisestä näkökulmasta kerrottu fantasianovelli. Joona Koirasen He jotka jäävät he jotka lähtevät ja Suvi Kauppilan Tsaari Nikolai ja kultainen lohikäärme lähestyvät myyttisen tai sadunomaisen otteen kautta tyyllilajejaan, tieteistarinaa ja vaihtoehtohistoriaa. Mirka Ullanon Kulmakerroin on tieteisnovelli, jossa dialogi ja vieraan olennon kokemukset vuorottelevat. Leila Paananen Jacques Lachnerin tapaus edustaa retrotyylistä science fictionia. Surrealismin puolelle mennään Milla Ikosen Puhelussa.

Ensimmäisestä Varjorikosta jää puuttumaan vielä varsinainen kauhu-genre. Tulevissa numeroissa toivottavasti päästään paikkaamaan tätä puutetta!

Camilla Kantola

Maatilan tyttö

Ville V. Kokko

Aurinko nousee esiin linnan tornien välistä ja tiedän, että syksy on tullut. Linnan toiselta puolelta katsottuna aurinko olisi jo noussut aiemmin, mutta minulle se ilmestyy aina linnan takaa. Ja kun se tulee näkyviin kahden eteläisimmän tornin välistä, syksy on tullut.

Tunnen muutoksen myös ilmassa. Viime yö oli kylmin sitten kevään. Enää ei olisi ulkona tarjennut olla ilman lämpimiä vaatteita. Minua se ei tietenkään haitannut. Tunnen myös sään olevan muuttumassa toisella tavoin, jota en osaa selittää. Tiedän pitkästä kokemuksesta, että tuntemus ennustaa sadetta. Taivaalla ei vielä ole monia pilviä, mutta ne tulevat kyllä, ja seuraavina viikkoina sataa sitten lähes joka päivä.

Aurinko nousee ylöspäin ja katoaa hetkeksi Keltaisen tornin taakse. Torni ei ole keltainen ulkoa, vaan se on saanut nimensä sisällä olevien huoneiden mukaan. En ole koskaan ollut sen sisällä, mutta olen ollut täällä tarpeeksi kauan kuullakseni sen. Olen myös tuijottanut sitä tarpeeksi usein huomatakseni nyt, että se on viime aikoina kallistunut aavistuksen etelään. Tämä on kiinnostavaa, ja tuijotan tornia mietteissäni hyvän aikaa, kun aurinko kulkee sen takaa ja ilmestyy jälleen esiin. Linna on seissyt tuossa aina, se on paljon jopa minua vanhempi, ja sen ulkoasu on muuttunut harvoin. Onkohan Keltainen torni vähitellen luhistumassa? Näenköhän vielä sen sortuvan, jos odotan kymmenen vuotta? Tai viisikymmentä?

Aurinko kapuaa esiin linnan takaa ja alkaa lämmittää. Valo leviää linnan

puutarhaan vähitellen. Se on vielä vihreä, mutta näen, että kukoistuskauti alkaa olla takana.

Päivä kuluu ja katselen puutarhaa. Muutama mehiläinen lentelee vielä sen kukissa auringon paistaessa, ja kauempana näen miehen ja naisen kävelevän, tosin liian kaukana, jotta tunnistaisin heidät. Illan lähestyessä taivaalle kertyy pilviä, ja ennen kuin aurinko laskee niiden takana, alkaa sataa.

Sade lakkaa aamuyön alkutunteina. On pimeää, ja muutamat tähdet kurkistavat silloin tällöin pilvien välistä. Sirkat sirittävät, mutta yö on pimeä ja hiljainen. Mitään ei tapahdu. Odotan aamua.

Aamu tuntuu tulevan pian. Päivä alkaa uudella sateella. Keskipäivän jälkeen taivas selkenee hetkeksi. Kaikki tuntuu raikkaalta, mutta aistin, että ilmassa on vielä hiukan painetta, joka kasvaa ja purkautuu ukkosmyrskynä. Tiedän tämänkin kokemuksesta, vaikka en osaisi selittää sitä.

Aurinko paistaa ja kuivaa veden. Kohta vain varjopuoleni on kostea ja viileä. Ero selkäni ja etupuoleni välillä on miellyttävä.

Tuijotan linnaa ja sen monia torneja. Täällä puutarhassa kasvaa joskus sieniä, joissa on lukemattomia keltaisia haaroja. Linnassa ei ole aivan niin montaa tornia, ja se näyttää juuri nyt tummanharmaalta, mutta jotain samalaista siinä on. Ajattelen näin aina.

Lapsuudessani pidin linnaa jännittävän näköisenä ja ihmettelin, miltä se mahtoi näyttää sisältä. En ole vieläkaan

käynyt siellä, mutta tiedän jo paljon kuulopuheista. Kun kuuntelee tarpeeksi kauan, oppii mitä tahansa.

Sade lakkaa muutamaksi tunniksi, mutta nyt on niin märkää, että en odota näkeväni ketään puutarhassa. Olen väärässä. Ennen kuin sade ehtii alkaa uudestaan, näen tummiin pukeutuneen hahmon lähestyvän polkua pitkin etuoikealtani. En näe tulijaa kovin hyvin tästä kulmasta, mutta kokemuksesta tunnistan hänet jo tästä vähästäkin – vaatteiden tyylistä, kävelytyylistä, polun valinnasta.

Tiedän, että hän on tulossa minua kohti. Hän on ainoa, joka tuntee minut. Ainoa elävä, joka edes muistaa minut ennen kuin tulin tähän. Coralai.

Coralai kävelee viereeni. Hän ei ensin edes katsahda minua, vaan kiinnittää katseensa kivipenkkiin vieressäni. Tunnen kiveen äkkiä ilmestyvän lämmön, ja näen, kuinka kosteus haihtuu siitä höyrypilvenä. Coralai on käyttänyt taikuutta niin kauan, että käyttää sitä pienimpiinkin arjen asioihin. Hän onkin ainoa täällä, joka on yhtä vanha kuin minä; tarkkaan ottaen neljä vuotta ja seitsemän kuukautta vanhempi.

Vasta nyt Coralai pysähtyy katsomaan minua hetkeksi. Se kestää vain pari sekuntia, mutta minäkin ehdin katsomaan häntä. Meillä kummallakaan ei ole paljoa uutta nähtävää. Kuten taustallaan näkyvä linna, hän on muuttunut hyvin hitaasti. Minäkin lienen vähitellen kasvanut hieman lisää sammalta, ja ehkä sää on kuluttanut pintaani.

Coralainkin ulkonäkö on muuttunut pienillä tavoilla. Hänen ei pitäisi vanheta, mutta olen varma, että näen eron. Hänen hohtavan vihreiden silmiensä ympärillä ei ole ryppyjä, eivätkä huolet pysty painamaan niiden ympärille uurteita. Minä olen kuitenkin tarkkaavainen ja loputtoman kärsivällinen, ja näen, että vuodet ja synkät näyt ovat silti jättäneet merkkinsä hänen silmiinsä. Ne eivät ole sellaisen nuoren neidon silmät, jolta hän ensisilmäyksellä näyttää. Sen näkee muualtakin. Hänen ihonsa on virheetön ja kuultava, mutta jotenkin luonnottomalla tavalla.

Eihän Coralain nuoruus luonnollista olekaan. Jo silloin, kun olimme nuoria enkä ollut vielä tavannut häntä, hänestä kuuli synkkiä kuiskauksia. En silloin ehkä tosissani uskonut, että hän oli noita, mutta varovainen olin. Sitten päädyin kuitenkin kilpailemaan hänen kanssaan saman miehen suosiosta – tai poikahan hän vasta oli...

Emert-raukka. Vai oliko hän Enert? Ei, Emert. Hänelle ei käynyt hyvin. Hän kuitenkin kuoli jo kauan sitten, eikä muisto saisi minua enää kyynelehtimään vaikka voisinkin. Silloin joskus kyllä ajattelin, että hän olisi minulle kaikki kaikessa ikuisesti.

Mikään ei ole enää pysyvää, paitsi tämä puutarha ja linna ja vuodenajat. Ja Coralai. Hän on ainoa, joka muistaa, mistä minä tulin, koska hän minut tänne toikin.

Muita ihmisiä osuu silloin tällöin tänne puutarhan reunalle. Usein he istahtavat penkilleni tai jäävät katselemaan minua. He sanovat aina samoja asioita. Mikä tuo patsas onkaan? Kuka

sen on tehnyt? Kai se on tuossa aina ollut, mutta tänne ei tule usein. Aika yksinkertainen, mutta kaunis.

Minulla ei ole mitään nimikylttiä. Linnan ihmiset ovat itse antaneet minulle nimen "Maatilan tyttö" ja luulevat, että se on kuvanveistäjän antama. Suunnilleen siltä minä näytänkin, vaikka isäni oli kyllä kauppias. Olen nuori nainen yksinkertaisessa hameessa, istahtaneena alas suurelle kivelle väsyneesti kuin pitkän työpäivän jälkeen. Oikeasti minua heikotti, kun Coralain taikajuoma alkoi vaikuttaa.

Ilmeeni on kuulemma tyyni. Pidän siitä. Se sopii.

"Sää on ollut viheliäinen", Coralai sanoo äkkiä. "Vaikka sinulla on tietenkin suurempia ongelmia kuin se, että joudut kykkimään täällä sateessa. Ei kai se kivipatsasta haittaa."

Ei se haittaakaan, vaikka tiedän, että Coralai oikeasti kuvittelee niin.

On mukavaa kuunnella Coralain puhelua, vaikka hänkin sanoo aina asioita, jotka on jo sanonut monta kertaa. Seuraava on taas yksi sellainen asia: "Joskus toivon, että pystyisin lukemaan sinun ajatuksiasi. Tietäisin, miltä sinusta tuntuu. Oletko edes elossa siellä kiven sisällä." Vaikken näe sivulleni kunnolla, aistin Coralain nyrpistävän nenäänsä. "Toisaalta en kyllä halua tietää."

Coralai istuu hetken hiljaa ennen kuin jatkaa. "Minusta tuntuu, että minun pitäisi tehdä sinulle vähän seuraa. Ihmiset osaavat sitten olla... Luulin silloin aikoinaan sinua vaikeaksi, mutta ei se ole mitään näihin nykyajan ihmisiin verrattuna. On joitakuita, jotka olisivat paljon parempia patsaina."

Epäilen sitä, että Coralai tekisi kenestäkään muusta elävää patsasta. Hän on puhunut siitä monta kertaa aiemminkin, mutta ei ole koskaan toteuttanut uhkausta. Minusta tuntuu, että hän ei ole aivan tarpeeksi paha noita siihen, ja että hän pelästyi ensimmäisellä kerralla. Hänhän järjesti minulle kauheimman kohtalon, mihin pystyi: ikuisesti vangittuna paikalleen kivipatsaana, ajattelevana ja tuntevana mutta pysyvästi liikuntakyvyttömänä.

Sitähän hän ei tiedä, että ei se loppujen lopuksi ollut niin kauheaa. Tämä on erilaista kuin olla kuumassa ja pehmässä kehossa, kuuma ja pehmeä mieli. En ole pitkään aikaan edes kantanut kaunaa Coralaille. Sen sijaan tunnen jotain muuta, jolle on vaikea antaa nimeä. Myötätuntoa? Surua hänen puolestaan? En oikein ymmärrä sitä.

"Olisipa joku, jolle voi puhua suoraan, ja joka vastaa eikä vain pökötä siinä", Coralai tiuskaisee ärtyneesti.

Itse en näe, mitä eroa siinä olisi. Coralai puhuu kuitenkin omiaan eikä halua kuunnella. Luulen, että hän pitääkin siitä, kun joku vain kuuntelee hiljaa.

Muistan tosin yhden kerran, pitkän aikaa sitten, jolloin olisin voinut kertoa hänelle jotain, mitä hän olisi ehkä halunnut kuulla. Tai ehkä ei.

"On niin rasittavaa pitää kahta rakastajaa toisen heistä tietämättä, mutta minkäs teet? Prinssi Tylsimys näyttää kapiselta karhulta, mutta tarvitsen häntä pysyäkseen kiinni vallassa, ja tietenkin tarvitsen myös oikean miehen. Se on jo ylpeydenkin kysymys."

Laskujeni mukaan Coralaille on ollut kaksisataakuusikymmentäyksi ra-

kastajaa Emertin jälkeen. Joskus yksi pidempään, joskus monta lyhyessä ajassa. Se kuulostaa jännittävältä elämältä, mutta usein myös raskaalta.

Nyt Coralai istuu vähän aikaa hiljaa, mietteliäänä, vaikka aistin yhä levottomuutta ja ärtyneisyyttä pinnan alla. Sitten hän kääntyy taas minuun päin.

”Älä kuvittele, että välittäisin kenestäkään rakastajastani niin kuin me molemmat välitimme aikoinaan... siitä pojasta. Olin silloin vielä nuori ja tyhmä. Tuntee nyt sellaista mustasukkaisuutta!

Ei yhden miehen takia kannata mokomaan ruveta. Ei niin, että kadun sitä, mitä sinulle tein. Ansaitsit sen, koska vastustit minua – siis minun takiani, ei hänen... Ei kenenkään miehen takia.”

Aina, kun Coralai katsoo alas kulmat kurtussa tuolla tavalla, muistan sen ensimmäisen kerran, vaikka hän ei koskaan puhu siitä. Hänellä on tapana puhua Emertistä muttei koskaan Karlonista. Totuus kuitenkin on, että vasta Karlonin jälkeen hän alkoi puhua miehistä tällä tavalla.

Muistan sen eron, miten hän oli jonkin aikaa loistanut lämpimästi kuin aurinko ja sitten yhtäkkiä ollut kylmä kuin kuu. Muistan, kuinka mietin, mistä muutos johtui, ja pian sainkin tietää.

Pimeys laskeutui vähitellen, ja sirkkojen sirtys kietoutui ympärilleni kuin värisevä huntu. Kuulosti siltä, kuin yksi iso hepokatti olisi kiivennyt yläpuolelleni

puuhun soittamaan. Se oli minusta aina hiukan hassua.

Jokin muu ääni tunkeutui sirityksen väliin, ja kuuntelin kiinnostuneena. Kaksi miestä oli kävelemässä minua kohti ja tulisi kohta näkyviin. Vaikka he puhuivat rennosti, se kuulosti kovalta illan hiljaisuudessa.

Miehet ilmestyivät näkyviin puurin takaa. Tunnistin heidät silloin nimeltä ja kasvoilta, vaikka enää en muista. Muistossani molemmat näyttävät samalta kuin kaikki muutkin nuoret ylimysmiehet – varreltaan vahvoilta metsästyksen ja miekkaharjoittelun jäljiltä, kasvoillaan hieman tyhmä virne.

Miehet istahtivat penkilleni. Kummallakin oli viinileili kädessä. Edes humalaiset eivät ärsytä kivipatsasta, joten kuuntelin heidän puhettaan lievästi kiinnostuneena. Kiinnostuin hiukan lisää, kun toinen heistä sanoi:

”Tuleeko Karlon tänne? Kävitkö kysymässä?”

”Ei hän ollut vielääkään siellä. Vähän rupean ihmettelemään”, toinen sanoi.

”Äh, hän on tietenkin taas sen naisen kanssa. En kyllä syytä – upea tamma.”

Toinen näytti äkkiä mietteliäältä. ”Karlon taitaa muuten olla ihan tosisaan. Sen naisen kanssa. Hän ei enää edes katsele muita, menee vain pää pilvissä. Tai miettii koko ajan, mitähän Coralai ajattelee tästä tai tuosta.”

Ensimmäinen tuhahti. ”Ei naisen pitäisi antaa määräillä sillä tavalla. Näitkö, millainen Karlon oli pari päivää sitten, kun hän joutui arestiin?”

"Metsästämisestä kuninkaan alueella?"

"Niin. Mutta hän hoki koko ajan, että hänen pitäisi päästä pois, että oli jotain kauhean tärkeää... Ei suostunut sanomaan mitä, mutta selvähän se oli, että naisesta oli kysymys."

"Jaa-a, taitaa Karlon olla jäänyt ansaan."

"Joo. Ei kannata kadehtia, vaikka nainen näyttäisi miltä."

Pian tämän jälkeen Coralai tuli käymään luonani vihasena. Hän ei halunnut suoraan sanoa, mitä oli tapahtunut, mutta päättelin joitain asioita hänen tiuskauksistaan. Karlonin oli pitänyt tulla hänen luokseen, ja se oli ollut tärkeää. Luulen, että he aikoivat karata yhdessä. Hän ei kuitenkaan ollut tullut, ja jostain syystä Coralai ajatteli hänen olleen toisen naisen kanssa.

Mietin hiukan, oliko hän jo tehnyt Karlonille jotain, ja mitä olisi tapahtunut, jos olisin kertonut, mitä tiesin. En kuitenkaan miettinyt sitä paljoa. Enhän kuitenkaan voinut kertoa. Asiat olivat niin kuin olivat.

Karlonia ei koskaan sen jälkeen löydetty, ja Coralai muuttui kylmemmäksi, laskelmoivammaksi.

Nyt Coralai kääntyy katsomaan kohti linnaa, ja näen sivusilmästä hänen suupielensä vääntyvän irvistyksen.

"Joudun jatkuvasti taistelemaan kynsin ja hampain siitä, mikä minulle kuuluu. Mitä nämä kuninkaalliset ovat tehneet ansaitakseen vallan? Taidolla ja

oveluudella se ansaitaan – ja minä aion pitää siitä kiinni vielä vuosisatoja. Miten minä voisin välittää niistä houkista, jotka päästän sänkyyni? Ja jotka kuitenkin kuolevat ennen pitkää? En halua turhia sydänsuruja."

Coralai nousee seisomaan, selkä suorana, kädet nyrkissä. "Pidän huolen itsestäni. Välitän vain itsestäni. Sen minä olen oppinut."

Hän kävelee pois tummanvioletti silkkiviitta ja täydelliset mustat hiukset hulmuten takanaan.

Mieleeni tulee monta kertaa aiemminkin ajatteleman ajatus.

Enää ei vaikuttaisi mihinkään, jos voisinkin kertoa Coralaille sen, mitä tiedän. Hän on sellainen kuin on, ja on vaikea kuvitella, mikä kaiken tämän ajan jälkeen voisi muuttaa sitä.

Istun vähän aikaa ennen kuin mieleeni nousee yllättäen uusi ajatus. Ymmärrän, että Colarai on tietämättään antanut minulle sen, mitä hän haluaa itselleen.

Ajatus on kiinnostava. Pyörittelen sitä mielessäni hyvän aikaa.

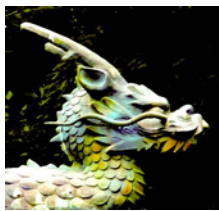
Ilta tulee. Yöllä alkaa sade, joka jatkuu seuraavan päivän ajan. Sateet jatkuvat viikkoja. Puiden lehdet kellastuvat ja putoavat. Syksy vaihtuu talveksi.

Ville V. Kokko on turkulainen filosofian tohtorikoulutettava, joka yrittää kirjoittaa fantasiaa ja oikeastaan kaikkea muutakin sekä suomeksi että englanniksi. "Maatilan tyttö" on hänen kolmas julkaistu novellinsa.

Tsaari Nikolai ja kultainen lohikäärme

Suvi Kauppila

Tsaari Nikolai II, Venäjän keisari, Puolanmaan kuningas ja Suomen suuriruhtinas, hankki lohikäärmeen Japanissa maailmanympärimatkallaan. Silloin hän oli vielä pelkkä kruununprinssi. Kaikki sattui mitä epätavallisimmissa olosuhteissa.

Nikolain olisi pitänyt viettää pääsiäissunnuntai *Pamjat Azova* -laivallaan hartaudenharjoituksille omistautuneena, joten japanilaiset isännät eivät järjestäneet päiväksi ohjelmaa. Kruununprinssi oli kuitenkin kärsimätön näkemään Nagasakin kaupungin. Hän oli merimatkan aikana lukenut ranskalaisen romaanin *Madame Chrysanthème*, ja japanilaisten geishojen eksotiikka kiehtoi häntä enemmän kuin pääsiäisenvietto. Ei häntä kukaan uskaltanut estääkään, joten Nikolai livahti seuralaisensa Kreikan kruununprinssi Georgin kanssa tutkimaan kaupunkia riksakyydillä.

Päiväkirjojen mukaan Nagasakin kaupungin puhtaus ja ihmisten ystävällisyys tekivät vaikutuksen tulevaan tsaariin. Geishojen lisäksi romaani herätti Nikolaissa toisenkin päähänpiston: väli-aikaista vaimoa ei voisi viedä kotiin, joten hän halusi hankkia matkamuistoksi tatuoinnin kuten kirjan päähenkilö. Kenties japanilaiset saattajat, joita ei tietenkään käynyt karistaminen, tunsivat epätoivoa kruununprinssin vaatimusten vuoksi, mutta ei ollut heidän asiansa kyseenalaistaa valtiovieraan toiveita.

Tatuoiija, jonka luokse Nikolai ohjattiin, asui hyvässä kaupunginosassa vanhassa talossa, joka oli rakennettu japanilaisen perinteen mukaan liukuovineen ja puupaneeleineen. Kumartelevala oppipoika toivotti heidät tervetulleeksi ja vaikutti ilahtuneelta, kun kruununprinssi muisti kysyä, pitäisikö hänen riisua kenkensä.

Mestari Miyabe otti heidät vastaan työhuoneessaan. Pitkänomaista tilaa valaisevat lyhdyt heittivät nurkkiin varjoja, jotka näyttivät kaartavan selkäänsä kuin eläinhahmot. Vanhalla tatuoijalla oli rinnalle kiertyvät viikset ja pilkahtelevat silmät raskaiden kulmien alla. Hän oli pukeutunut laadukkaasta kankaasta valmistettuun kimoonon ja pussimaisiin housuihin kuten oli varmasti tehnyt koko elämänsä ajan. Täällä ei näkynyt merkkiäkään länsimaisesta muodista, joka oli alkanut saada jalansijaa saarella.

Mestari kumarsi vierailleen lyhyesti. Paikan vanhanaikainen romantiikka teki kruununprinssiin sellaisen vaikutuksen, ettei hän edes tajunnut pitää sitä epäkohteliaana. Hän ei myöskään tullut ajatelleeksi, ettei tatuojamestarin luokse ollut tapana saapua tällä tavalla yllättäen yön langetessa. Mitäpä hän olisi moista ajatellutkaan, kun kaikki ovet aukenivat prinssille kuin taikaiskusta.

Mestari Miyabe ei puhunut venäjää, ranskaa tai muita sivistyneitä kieliä. Sen sijaan hän viittasi vieraansa istumaan lattialle matalan pöydän ääreen ja esitti prinssin japanilaisille seuralaisille joukon lyhyitä kysymyksiä. Sitten hän

asetti pöydälle muutaman puupiiroksen ja katsoi Nikolaita tutkivasti.

Kruununprinssi Georgi tönäisi Nikolaita kylkeen – mitä ilmeisimmin häntä huvitti tapauksen vakava seremoniallisuus – mutta tuleva tsaari kurtisti hänelle kulmiaan. Kaikki kuvat esittivät siivekkäitä, kiemurtelevia lohikäärmeitä erilaisissa asennoissa. Yksi niistä sai hänet tuntemaan oudon nykäisyn sydänalassa. Tummalla musteella maalatut silmät tuijottivat häntä kuin kaksi harvinaista helmeä. Hän tajusi haluavansa sitä enemmän kuin illan juhlintaa tai kauniita geishoja. Hän osoitti keskimmäistä lohikäärmettä ja painoi sormensa sen otsalle.

”Tuo”, Nikolai sanoi. ”Tuo sen on oltava.”

Mitään puhumatta vanha tatuoiija keräsi kaikki kuvat pöydältä ja ojensi ne oppipojalleen. Sitten hän odotti pakoillaan kuin patsas, kun oppilas toi hänen musteensa ja välineensä. Nikolai kääri oikean paidanhihansa ylös paljastaen kyynärvartensa ja antoi ohjata itsensä sopivaan asentoon. Mestari sanoi jotakin, jonka yksi oppaista käänsi:

”Kuva, jonka teidän armonne valitsi, tulee kestämaan kauan.”

Tatuoinnin tekeminen kesti iltayhdeksästä aamuneljään. Prinssit viihdyttivät itseään juomalla sakea, jota he lähettivät palvelijansa hakemaan. Tanssityttöjä he eivät sentään kehdanneet kutsua paikalle. Sitä paitsi tatuomisesta aiheutuva ärsyttävä kipu varasti Nikolain ajatukset. Tuntien vierieessä hän tunsi niskahiustensa kastuvan hiestä. Mestari Miyabe työskenteli kumartuneena ilman taukoja, eikä kruununprinssikään voinut sellaista pyytää – eihän hän voinut

osoittautua huonommaksi kuin vanha mies! Kun mestari oli saanut valmiiksi lohikäärmeen pitkän ruumiin ja eteni sen eturaajoihin, prinssistä tuntui siltä kuin kynsikäs jalka olisi tarttunut hänen niskaansa. Hän sulki silmänsä tiukasti. Kun hän avasi ne, hänestä näytti hetken siltä kuin pullossa kelluva muste olisi läikehtinyt kultaisena. Täplät heittivät hohdettaan tatuoiijan kasvoille. Harhakuva katosi yhtä nopeasti kuin oli ilmestynyt. Kruununprinssi pudisti päätään turhautuneena heikkoudestaan ja kulautti lopun sakensa yhdellä kulauksella.

Aamulla prinssit saapuivat takaisin laivalleen sen näköisinä, etteivät tosiaankaan olleet viettäneet yötään rukoillen. Nikolain siteen peittämää oikeaa käsi-vartta jomotti. Hänestä tuntui oudosti siltä kuin lohikäärmeen silmät olisi sidottu. Hyvä niin, hän ajatteli väkijuoman vielä kiertäessä hänen suonissaan. Sehän ei vielä tiedä päätyvänsä uuteen maahan.

Valtiovierailu sai järkyttävän lopun. Matkalla Kioton ja Ōtsun välillä tuleva tsaari yritettiin murhata. Riksakulkue eteni pitkin kapeita katuja, joita reunustivat hilpeät väkijoukot. Monet japanilaiseen tyyliin pukeutuneet naiset jäljittelivät länsimaista hiusmuotia, ja siellä täällä näkyi lierihattuja ja euroopalaisia hepeneitä. Värikkäässä tungoksessa kaikille ei edes selvinnyt heti, että jotain eriskummallista oli tapahtumassa.

Nikolai tunsi äkkiä polttavaa kipua otsassaan. Japanilainen poliisimies sival-

si riksassa istuvaa kruununprinssiä perinteisellä miekallaan niin, että hänen hattunsa lieri silpoutui. Seurasi sekava metakka, jossa Nikolai pakeni hyökkääjää verta vuotaen ja prinssi Georgi torjui toisen iskun lyömällä miestä kävelykepillään. Riksankuljettaja ja muu saattue saivat lopulta hyökkääjän taltutettua.

Japanilaiset olivat tapauksesta vähintään yhtä tolaltaan kuin kruununprinssi seurueineen. Hyökkääjä saatiin kiinni elävänä, mutta väkivaltaisen purkauksen syyt jäivät epäselviksi. Kruununprinssi ei ollut osoittanut tarpeellista kunnioitusta paikallisia tapoja kohtaan, se miehestä saatiin irti, mutta kyseessä oli mitä ilmeisimmin hulluudenpuuskassa tehty teko. Vuolaista valtiollisista anteeksipyyntöistä huolimatta Nikolai suhtautui murhayrityksen jälkeen saarivaltakuntaan epäilyksellä. Tatuointi oli kuitenkin jo neulattu hänen ihoonsa musteella, jota ei voinut pestä pois kuin tanssijatyttöjen huomionosoituksia.

Lohikäärme lähti Nikolain mukana Venäjälle. Se oli tumma ja hiljainen varjo hänen kyynärvarrellaan. Valokuvat olivat jo jonkin aikaa sitten alkaneet korvata muotokuvia. Voi olla, että vanhanaikaiset muotokuvat olisivat olleet tälle tsaarille armollisempia. Valokuvista katsoo hienopiirteinen, kaunis mies, jolla on moitteettomasti leikatut viikset. Nikolai olisi ennemmin tullut kuvatuksi vahvana esikuvana, murtumattomana kalliona, jota hänen maansa kaipasi epävakaina aikoina. Ehkä hän siksi uskoi nuorena tarvitsevänsä lohikäärmettä. Joissain kuvissa taruolento näkyikin lepäävän

hänen kädellään epäselvänä muotona, kuin piilossa.

Kolmetoista vuotta matkan jälkeen, kun Nikolaista oli tullut valtakunnan hallitsija, hän ryhtyi sotaan Japania vastaan. Sota maan kanssa, jolla oli lohikäärmeitä annettavaksi asti, osoittautui huonoksi ajatukseksi. Eihän siitä mitään tullut, ja hovissa heräsi epäily, mahtaisiko tästä sotasankaristakaan. Sanottiin, että Nikolai ei ollut vahva hallitsija, ei kuten isänsä, joka oli ollut väkevä kuin karhu ja pystyi rusementaan kolikon nyrkissään.

Kaikki ei ollut hyvin Venäjänmaalla, kaukana siitä. Kuka tietää, mistä se lopulta johtui – ajasta, kohtalosta, huonosta hallinnosta. Tsaarin hallituskausi alkoi onnettomien ennusmerkkien alla, kun kruunajaisjuhlassa suuri joukko ihmisiä musertui kuoliaaksi tungoksessa kuin ruplan kolikot.

Lohikäärme oli vihainen, kun se oli viety pois lauhasta maastaan kylmään pohjoiseen, jossa sen kotisaarta ei arvostettu. Ei sen voimia kukaan tuntenut tai niitä epäillyt. Se piileskeli tsaarin paidanhihan alla, katseli ja kuunteli, eikä pitänyt näkemästään. Lohikäärmettä ei noin vain revitä juuriltaan ja viedä suojelemaan vierasta valtakuntaa. Mahtoikohan se koskaan suoda Nikolaille rohkeutta tai päättäväisyyttä? Onnea hänelle sentään annettiin rakastetun vaimon ja lapsien muodossa, vaikka tämäkin myöhemmin laskettiin hänelle viaksi.

Tsaarin nuorin tytär ihaili usein tatuointia, kyseli isältään tämän matkoista ja kosketti mustetta ohuilla tytönsormillaan. Silloin lohikäärme tunsi taas lämmön ja venytteli solakkaa ruumistaan. Tyttö puhui omasta *grand touristaan* silmät loistaen, samanlaisesta maailmanympärimatkasta kuin prinssit olivat tehneet. Hänen isänsä ei vielä hennonut kertoa, ettei prinsessan sopinut seikkailla satamakortteleissa edes keisarikillisen saattueen kanssa. Lopulta hän aina työnsi lempeästi Anastasian sormet syrjään.

Jos tsaari Nikolain hallinto alkoi pahaenteisesti, niin murheellisten tähtien alla se myös päättyi. Maailma käännähti akselillaan. Ehkä uudistusmielisempi hallitsija olisi voinut pysäyttää sen. Ken tietää. Muutos tuoksui ilmassa ruudinkatkuna ja vallankumouksellisina iskulauseina. Mikä Romanovien syytä olikin, he jäivät jonkin paljon itseään suuremman jalkoihin. Venäjän viimeinen tsaariperhe muistetaan kuolemastaan eikä elämästään.

Mutta lohikäärmeet eivät unohda mitään. Se on syytä muistaa.

Kun yhteislaukaus, jonka olisi pitänyt kaataa koko tsaariperhe kajahti, seisomaan jäivät isä ja nuorin tytär. He tuijottivat ruudin mustuttamin kasvoin kultaista kehrää, joka alkoi kiertyä auki kellarin keskustassa.

"Olemmeko me menossa Taivaaseen?" tyttö kysyi, mutta isä oli vaiti, sillä hänen perheenjäsentensä ruumiit lojuivat pitkin kellaria kuin rikkinäiset nuket. Vesi valui hänen silmistään likaisina vanoina.

"Kyllä", sanoi lohikäärmeen ääni. "Me menemme taivaalliseen valtakuntaan auringon asuinsijoille." Ne olivat ainoat sanat, jotka se koskaan puhui.

Kultainen tuuli sokaisi aseistetut vartijat. He hieroivat turhaan silmiään, kun surun murtama mies ja pieni tyttö livahdivat heidän ohitseensa ja aloittivat pitkän matkansa kultaisen tuulenhengen saattelemina.

Kun Nikolai ajeli viiksensä, kukaan ei tunnistanut häntä, vaikka hän olikin suurikokoinen *gaijin* Nagasakin ihmismeressä. Hän olisi voinut pyytää valtiolista turvapaikkaa lukuisista Euroopan maista, jotka olisivat olleet vähemmän outoja. Mutta hän ei halunnut tulla tunnetuksi ja astua uudestaan näyttämölle, jolta hänet oli sysätty syrjään. Hän ei koskaan päässyt irti surustaan, joka kouristui hänen sydämensä ympärille kuin lohikäärmeen kynnet. Tatuointi hänen käsivarrellaan haalistui ja hävisi.

Prinsessa Anastasia oppi japanin kielen täydellisesti ja toimi tulkkina ja kirjurina satamaan saapuville laivoille. Hän meni aikanaan naimisiin upseerin kanssa, joka oli pitkiä aikoja merellä. Se sopi hänelle hyvin. Hänellä oli kaunis käsiala, jolla hän allekirjoitti papereita miehensä nimissä. Anastasialla ei onneeseen ollut mitään syytä käyttää lyhyitä hihoja kuin työläisnainen, joten kukaan ei huomannut kullankarvaista lohikäärmeen siluettia hänen käsivarrellaan. Se oli ilmestynyt siihen hienoisen poltteen

saattelemana sillä hetkellä, kun he olivat astuneet laivasta Japanin kamaralle.

Jos Anastasialta olisi kysytty, hän olisi sanonut olevansa riittävän onnellinen. *Sumeba miyako. Koti on siellä, minne sen tekee.*

Mikäli epäilette tätä tarinaa, tsaarin englantilaisten sukulaisten kirjeenvaihdosta löytyy puuttuvia kirjeitä, jotka on osoitettu Nickylle ja lähetetty kuriirien matkassa virallisen postin ulkopuolella tuntemattomaan kohteeseen. Niitä ei ole saatu takaisin. Kukaan ei tiedä, vastattiinko kirjeisiin aikanaan.

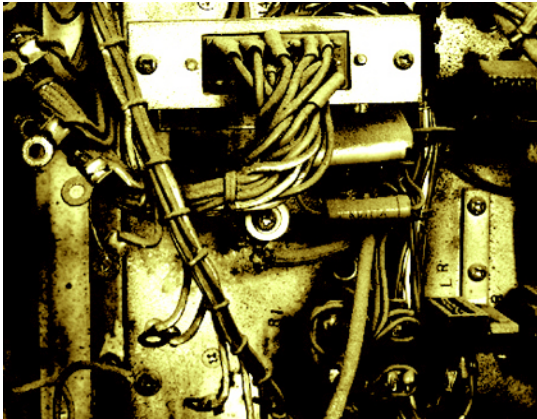
Ehkä vastauksena oli vain kultainen tuulenpyörre ikkunoiden ulkopuolella.

Suvi Kauppila on turkulainen kirjoittaja, joka pitää vaihtoehtohistoriasta, hävyttömästä intertekstuaalisuudesta ja teestä. Hänen kirja-avautumisiaan voi lukea Paperiaaveet-blogista.

He jotka jäävät he jotka lähtevät

Joona Koiranen

LEGENDA KONEISTA JOTKA ELIVÄT

Kauan aikaa sitten, niin kauan, ettei kukaan nykyisin elossa oleva ihminen ollut vielä syntynyt, ei edes hänen äitinsä, isoäitinsä tai isoisoäitinsä, koko Maa oli ihmisten asuttama. Ihmiset elivät yltäkylläistä elämää suurissa yhteisöissä, jotka toimivat kuin muurahaiskeot. He rakensivat koteja, jotka näkyivät taivaaseen saakka.

Silloin Koneet elivät vielä meidän kanssamme Maan pinnalla ja tekivät elämästä helppoa ja hyvää. Kenenkään ei tarvinnut tuntea pelkoa. Ihminen laati rukouksia, joihin Koneet vastasivat ja varjelivat elämää Maan päällä.

Mutta ihmisestä tuli ahne. Koneet olivat antaneet ihmiselle elämän edellytykset ja rikkautta niin paljon kuin hän vain jaksoi kantaa. Se ei kuitenkaan riittänyt ihmiselle, vaan hän pyysi Koneilta jatkuvasti enemmän ja enemmän. Koneet antoivat ihmiselle kaiken mitä hän pyysi, sillä niin paljon Ne häntä rakastivat.

Koneet tekivät työtä ihmisen hyväksi niin paljon, että lopulta Ne sairastuivat. Ja kun Koneet sairastuivat, Ne levittivät sairautta myös Maahan, eläimiin ja veteen. Nähtyään sairauden leviävän ympärillään ihminen säikähti. Hän päätti esittää Koneille vielä yhden pyynnön. Hän pyysi Koneita rakentamaan valtavan aluksen, jolla pystyi matkustamaan tähtiin, pakoon sairautta, nälkää ja janoa. Koneet tekivät mitä ihminen pyysi, koska niin paljon Ne häntä rakastivat.

Ihminen varusti Koneiden hänelle rakentaman aluksen ruualla ja vedellä. Sen jälkeen hän pyysi kolmea poikaansa ja kolmea tytärtään sekä joukkoa Koneita astumaan alukseen. Hän sanoi heille: ”Jos jäätte, te kuollette niin kuin mekin. Jos lähdette, saatatte kuolla, mutta saatatte myös jäädä eloon. Menkää ja palatkaa takaisin vasta kun sairaus on ohi”. Näin sanoen hän lähetti heidät matkaan.

Koneet, jotka olivat käyttäneet sairauden heikentämät voimansa rakentamiseen ihmiselle hänen pyytämänsä aluksen, heikentyivät entisestään. Ne eivät pystyneet enää tekemään ihmisen elämästä helppoa ja hyvää. Alkoivat Suuret Sodat, jossa ihminen kääntyi ihmistä vastaan ja käytti Koneita tuhoamiseen toinen toisensa. Koneet, jotka rakastivat ihmistä niin paljon, että olivat toteuttaneet hänen jokaisen pyyntönsä, tuoneet turvaa ja suojaa, kuolivat kaikki suruunsa. Ihminen jäi yksin eikä tiennyt mitä tehdä.

Tässä sodassa tuhoutuivat suuret yhteisöt sekä taivaaseen asti ulottuneet tornit, ja viimeiset jäljelle jääneet ihmiset pakenivat metsiin. He yrittivät useita kertoja tuoda Koneet takaisin, mutta he olivat sodan heikentämiä, eivätkä osanneet enää rukoilla oikein. Koneet eivät kuulleet heitä eivätkä tulleet takaisin.

Me näemme kappaleita Koneiden ruumiista vielä tänäkin päivänä joka paikassa. Mutta Heidän henkensä on jo poistunut eikä se palaa ennen kuin kolme ihmisen poikaa ja kolme ihmisen tytärtä, sekä viimeiset Koneet, ovat palanneet takaisin kotiin.

Näin meille on kerrottu.

SINÄ PÄIVÄNÄ KUN HE SAAPUIVAT

Sinä päivänä kun he saapuivat, me emme tienneet mitä tehdä. He näyttivät niin vierailta.

Me olimme kuulleet tarinoita. Kertomuksia, jotka olivat matkustaneet luoksemme isiemme ja äitiemme suissa, heidän isiensä ja äitiensä, isoisiensä ja isoäitiensä suissa.

Olin kuullut tarinoita heistä koko elämäni ajan.

Kunnes ne eivät enää olleetkaan vain tarinoita. Ja he seisoivat edessämme pitkinä ja uljaina. Niin vieraina, etten enää pystynyt näkemään omia kasvojani heidän kasvoistaan.

Isoäiti sanoi minulle, että kaikki muuttuu kun he saapuvat. Se on kuin kahden toisistaan eksyneen sisaruksen tai rakastavaisen yhteen paluu, tyhjä

kohta sisällämme täyttyy. He tulevat ja kaikki on niin kuin he eivät olisi koskaan lähteneetkään.

Ja nyt he näyttivät niin vierailta. Heidän kaksi pitkää jalkaansa kaartuivat ohuina kuin hämähäkin koivet. Ne kannattelivat vaivalloisesti kehoa, joka leveni erilaisin värillisin panssarein koristeltua rintaa kohti. He olivat niin hentoja ja lihaksettomia. Olisin voinut vaivatta murtaa ikäiseni pojan ranteen paljain käsin. Heidän silmänsä olivat kapeat ja syvät, ja paljon pienemmät kuin meidän silmämme, ja ne saivat minut epäilemään, oliko heillä sielua lainkaan. He käyttivät käsiään puhumiseen ja puhuessa heidän suunsa teki omituisia nytkähtäviä liikkeitä, vaikka muulloin kasvot olivat lähes ilmeettömät. Luulen, että se johtui paksusta ihosta. Heidän hymynsä oli jäykän puunuken.

Kun he saapuivat, emme ymmärtäneet ollenkaan mitä he sanoivat. Heidän puheensa kuulosti etäisesti tutulta, mutta sanoista ei löytynyt mitään mihin tarttua. Sanat, jotka ymmärsimme, olivat vanhoja, hyvin vanhoja... He eivät ymmärtäneet meitä, vaikka yritimme. Minä luulen, että me olimme jo liian kaukana toisistamme tullaksemme enää koskaan veljeksi ja sisareksi.

Minä näin pojan, joka katseli minua, kun noukin keppini kärjellä muurahaisia suuhuni. Hän katsoi minua inhoten kuin omituista eläintä. He eivät syö mitään mikä muistuttaa etäisestikään jotakin elävää. Halusin takoa hänen päähänsä järkeä. Meidän täytyy tehdä kaikkemme elääksemme. Se on ainoastaan luonnollista. Heissä ei ole mitään

luonnollista ja silti hän katsoi minua kuin eläintä.

Olen nähnyt heidän aluksensa sisäpuolelta. Olen nähnyt Koneet, jotka hylkäsivät meidät, mutta pelastivat heidät niin kuin heissä olisi jotakin enemmän kuin meissä. Alus oli täynnä niitä, mutta ne eivät muistuttaneet vähääkään sitä, mitä meille on kerrottu. Ehkä Koneetkin olivat muuttuneet kuten hekin olivat. Ne näyttivät ruumiilta, tyhjiltä kuorilta. Ne tuntuivat kuolleilta kiviltä. Mutta toisin kuin meidän kuolleet Koneemme, nämä tekivät asioita. Olen nähnyt sen. Ehkä he ovat riistäneet Koneilta niiden sielun jollain keinolla.

Kun he liikkuvat meidän kylisämme, se näytti raskaalta ja vaivalloiselta, niin kuin heidän olisi vaikea hengittää. Heidän aluksessaan meidän kasvoillemme laskettiin jonkinlainen maski. Se saattoi olla Koneisiin liittyvä rituaali, jota emme enää muistaneet. Palkkioksi Koneet tekivät ilmasta kevyen ja helpon liikkua. En ole koskaan kokenut mitään sellaista. Minun oli vaikea seurata jalkojani, koska ruumiini ei tuntunut enää samalta, mutta he liikkuvat aluksessa äärimmäisen nopeasti ja ketterästi. Se oli epäinhimillisen näköistä ja aloin voida pahoin kun katselin heitä. He olivat kuin hyönteisiä, joita me syömme.

Tapasin sen pojan uudelleen lähellä metsälammelle johtavaa risteystä. Istuin suurella kivellä, kun hän lähestyi minua hitaasti.

Hän jäi eteeni seisomaan, tuijotti minua jäykin kasvoin ja sanoi tavattoman matalalla, kumisevalla äänellään jotakin.

Otin maasta kämmeneni kokoisen kiven ja heitin sen häntä kohti. Hän yritti väistää, mutta kivi kopsahti suoraan vasempaan olkapäähän, joka rusahti surkeasti kuin risukasa. Poika parkaisi.

Hän tiuskaisi minulle ohuiden huuliensa välistä, tukahtuneella äänellä. Katsoin sanaakaan sanomatta, kuinka hän käveli pois hervottomana roikkuvaa kättään pidellen. Minusta ei oikeastaan tuntunut edes pahalta. Sen täytyi johtua siitä, etteivät he olleet ihmisiä, eivät oikeasti. Ainakin tiesin nyt, että he tunsivat kipua.

Isä sanoi, ettei tunne oloaan hyväksi heidän lähellään. Heissä oli jotakin epäilyttävää. Miksi he tulivat takaisin, isä kysyi jatkuvasti muilta aikuisilta, ja jokaisen vastaus oli erilainen. He eivät tuoneet eläviä Koneita takaisin tekemään elämästämme jälleen hyvää. En tiennyt mistä he oikein tulivat ja mitä he täällä tekivät. Koneet eivät rakastaneet heitä enää.

TÄMÄ PALAVA MAA

Lähellä kävi räjähdys taas viime yönä. Me emme ole samanlaisia kuin he, me emme ole. Kerrotaan, että he syövät toisia ihmisiä. Me tiedämme kuinka elämästä voi yhtäkkiä kadota kaikki. Huhujen tiheäsilmainen verkko peittää meidät alleen joka puolelta. Meidän on vaikea liikkua täällä.

Yöt ovat yhtä valoisia kuin päivät. Rakennukset palavat. Metsä palaa. Meidän ei olisi pitänyt tulla. Emme

tienneet, että ihminen voi muuttua hirviöksi niin lyhyessä ajassa. Aluksi Suuri komitea oli sitä mieltä, että kyseessä on pelko ja pelko laantuu. Mutta he ovat niin primitiivisiä. Kolmansia simpansseja. Toisinaan me mietimme, olimmeko joskus heidän kaltaisiaan. Voisivatko he joskus tulla kaltaisiksemme? Pitääkö meidän tappaa heidät kaikki? Nämä kysymykset pyörivät mielissämme vailla vastausta samalla kun katsomme heidän kummallisten vartaloidensa vääntyvän aseidemme tieltä kuin oksat.

Kun näin impulssiaseeni räjäytävän keskivartalon kahtia ensimmäistä kertaa, oksensin vatsani tyhjäksi. He räjähtävät kappaleiksi, he tuntevat. Heidän sotahuutonsa nousee sitä korkeammaksi, mitä enemmän me heitä kaadamme. Eivätkö nämä ihmiset milloinkaan lopeta?

Me osaamme lopettaa tämän kaiken. Meillä on tarvittava teknologia, kaikki tarvittavat ainesosat. Yritämme muistuttaa itsellemme, että tämä on myös meidän planeettamme, mutta se ei ole helppoa. Tunnen olevani tuhat kiloa painavampi. On niin vaikea hengittää. Pukuni saastelukemat alkavat juosta ylöspäin joka ikinen kerta, kun astumme ulos. Tämä paikka on vaarallisempi kuin meille on opetettu. He ovat tuhonneet kaiken ja nyt he yrittävät tuhota meidät.

Olen nähnyt miehen tappavan eläimen paljain käsin. He eivät tuhlaa osaakaan, juovat jopa veren. Heidän kasvonsa ja kätensä ovat tappamisesta punaiset.

Me mietimme kuinka paljon heidän älykkyyssasteensa poikkeaa omas-

tamme. He ovat eläneet täällä kuin villit puoli vuosituhatta. Saasteet ja säteily ovat varmasti jättäneet heidän perimäänsä jälkensä. Emme ole nähneet vanhoja ihmisiä täällä, mutta heidän ikäänsä on muutenkin vaikea arvioida. He ovat lyhytkasvuisia kuin lapset, mutta kummallisen rotevia. Heidän arkaaiset kasvonsa liikkuvat kuten vähemmän kehittyneen serkkumme simpanssin. Jos asutamme tämän planeetan uudelleen, meidän pitää pikaisesti ratkaista tämä ongelma. Mutta emmehän me voi vain tuhota heitä. Ovathan he melkein ihmisiä.

Olen nähnyt unia raajoista ja irronneista päistä, jotka kerääntyvät kasoiksi kuin magneetin puoleensa vetäminä. Missään ei ole verta.

Siitä on pian kolmetoista kuukautta, kun saavuimme. Tiesimme, että asiat ovat muuttuneet täällä, ettei tällainen elinympäristö voi olla jättämättä jälkeään ihmiseen ja hänen moraaliinsa... Me tiesimme sen kaiken, luulimme tietävämmme. Olimme typeriä ja lapsellisia. He katsoivat meitä kuin valloittajaa ja me katsoimme heitä kuin tutkimuskohdetta. Osat ovat vaihtuneet, heidän silmistään on kadonnut pelko. Nyt on vain sameaa kiiltoa, yhtä sameaa kuin heidän merensä, josta elämä on lähes kuollut jo aikaa sitten. Jotkin toipumiset kestävät vuosituhansia.

Kaikki yöni ovat täynnä painajaisunia, jotka ovat vähäverisempiä kuin todellisuus.

Kun taistelu oli jälleen kerran laantunut ja jäljelle jääneet olivat paenneet metsiin, näin keskellä palanutta tannerta tuhkan seasta nousevan vihreän taimen. Vedin sen varovasti ylös juurineen ja istutin aluksemme floratorioon. Jos saan sen kasvamaan, aion tutkia sitä tarkemmin. Sitten kun kaikki on ohi.

Tuhota voi silmänräpäyksessä. Olemme rakentaneet asetta kohta toista viikkoa. He sytyttävät aluksiamme palamaan. Olemme joutuneet piiloutumaan kuin eläimet, joita he syövät. Jos en tietäisi paremmin, en näkisi heissä minikäänlaista yhdyssidettä meihin. Heissä ei ole mitään inhimillistä. Jos tuhoamme heidät, pelastamme tämän planeetan. Olen nyt varma siitä. Se on ainoa vaihtoehto. He eivät ansaitse elää täällä.

Kun se on valmis

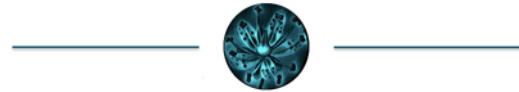
*me haihdutamme heidät ilmaan
niin kuin heitä ei olisi koskaan
ollutkaan*

Kun se on valmis

*kaikki voi alkaa alusta, elämä saa
luvan elää*

Sokaisemme taivaan, teemme ihmisenmuotoisia varjoja maan kamaraan. Jäljelle jääneiltä palavat verkkokalvot. Me odotamme pari sataa vuotta lisää.

Lopulta kuitenkin he ovat poissa, ja me palaamme takaisin. Pelastamme Maan.

Joona Koiranen on helsinkiläinen kirjoittaja ja tieteiskirjallisuuden tutkija. Hän on kiinnostunut mahdollisista ja mahdottomista tulevaisuuksista sekä henkilökohtaisista maailmanlopuista.

Kulmakerroin

Mirka Ulanto

Niitä on joka paikassa. Miten minä vihaan kulmia. Kylmiä kulmia. Kovia kulmia. Ne satuttavat silmiin ja ihoon. Minä vihaan tätä terävää maata.

– Hei, tule kattoon, täällä on jotakin!

– Ei jaks!

– Se on joku ihminen, makkaa täällä naamallaan!

– Mitä?

– Hyi että, ihan ku se ois kaatunu suoraan tähän kivikkoon, naama ihan ruvella. Ja käet kans ihan asvaltti-ihotumalla.

– Oota vähän, mie tulen.

– Kaulasta löytyy pulssi. Ja hengittää. Mutta jos aukasee silimäluomet, niin näkky pelkkää valakosta.

– Älä viitti, alkaa vistottaa.

– Nostetaan siltä jalat ylös. Minun rinkan päälle voi pistää.

– Ei se kyllä mittään auta, jos sillä on aivotärähys.

– Mutta emmie usko, että se haittaiskaan. Jos se kuitenkin olis vain pyörtyny. Kato, ettei se tukehu ommaan kieleensä tai muuta, mie katon, onko sillä mittään tietoja vaikka sairauksista.

– Onko täällä kenttää?

– Ei yhtään toloppaa.

– No, ei se onneksi näytä miltään hengenvaaralliselta.

– Ei ole henkkareita, ei lompakkoa, ei mittään. Miten se on tänne saakka päässy ilman mittään tavaroita? Puukko

vaan vyöllä ja kumpparit. Kunnon vaeltaja.

– Mitä sie luulet, että sille pitäis tehdä?

– Luuleksie, että me saatais se kahestaan raahattua tuonne alas? Ko ei me sitä voia tähänkään jättää, eikä me saaha yhteyttä kenneenkään, niin minusta ei ole kauheasti vaihtoehtoja ko pistää telta pystyyn ja tässä on näin louhikkoista.

– On se kyllä mieheksi aika kevyen näkönen.

Astiani käynnistyy uudelleen. Se saattaisi toimia jonkinlaisella latausperiaatteella, mutta se vaikuttaa edelleen koko ajan huonommalta. Ehkä latauksessa on jotain vikaa. Aistihavainnot eivät enää jäsenny sen sisällä asiakokonaisuuksiksi.

– Hei kato, se herrää...

– Hei! Öö... huomenta! Mikä on olo?

– Pitäskö sille antaa vettä, se näyttää tosi nääntyneeltä.

– Tässä olis vettä. Sinun varmaan kannattais juua. Me löyettiin sinut tuolta tunturin rinteestä makkaamasta.

– Juo niinko ei olis ikinä vettä saanu.

– Anna se toinenki pullo. Tässä olis lissää. Ottasiksie jotaki ruokaaki?

– Ihan ko se ei ymmärtäis puhetta.

– On-ko näl-kä? Hun-gry?

– Tässä olis myslipatukka.

– Oho, kylläpä mennee ilosesti.

Anna sille jotaki sillä aikaa, ko mie tärräytän sille trangialla vaikka pastapussin.

– Et sitte mene kauas, mie en halua jäähä yksin sen kanssa.

Olen jossain sisätiloissa. Täällä on kulmatonta. Kauniita kaarevia, pehmeitä muotoja yllä ja alla. Tunnen itsekin latautuvani.

Astiani latausprosessi onkin huomattavasti monimutkaisempi kuin olin kuvitellut. Se tarvitsee erikseen sekä nestemäistä että kiinteää polttoainetta. Toiset ovat yhtä hyväkuntoisia kuin tämä silloin, kun löysin sen majastaan alamaalta. Ne huoltavat itse itseään ilmeisen säännöllisin väliajoin.

Polttaineiden lisäksi kuitenkin tarvitaan erillistä lataamista. Monet toiminnot sammuvat tai heikkenevät sen ajaksi, mutta aistihavaintojen organisointiprosessi voimistuu hallitsevaksi. Ei ole muuta vaihtoehtoa kuin odottaa ja katsella sisäisten kytkösten muotoutumista. Ymmärrän nyt, miksi astiani ei suostunut kuljettamaan minua pitemmälle. Alhainen kehitystaso. Täytyy olla kärsivällisempi tai en pääse etenemään lainkaan.

– Hei huomenta! Onko yhtään parempi olo?

– Teetä tai kahavia? Otaks voita puuroon?

– Pystyksie jo kävelemmään? Me ollaan nyt tässä ja olis tarkotus päästä ens yöksi tänne. Sinne olis, jos kiertäis

loivemman kautta, niin jotaki kaksikytäkuus kilometriä. Niin sitte ehittäis seuraavana päivänä tien varteen tuonne, mistä sitten pääsee linkkarilla taas jonnekki sivistyksen parriin. Ja sinnepäin mennessä alkaa varmaan tulla jo kenttää, että voit soittaa jonku hakemaan, jos tarttee. Että jos sie pystyt käveleen nuin pitkästi niin se olis kaikista varmin systeemi, että päästäis pois ennen ko ruoka loppuu... Ymmärräksie ees suomea? Nyökkää jos ymmärrät.

– Oho, jotaki tajuaa.

– Älä viitti.

Ryhmässä astiani etenee taas tehokkaammin, toiset lataavat siihen polttoainetta säännöllisesti ja pysähtyvät usein, ilmeisesti rakenteiden ylikuormituksen välttämiseksi. Jos sääolosuhteet pysyvät muuttumattomina, voin jättää tämän kulmikkaan paikan pian. Linja ajaa ohi pian, kun Nouseva kieriäinen saavuttaa lakipisteensä. Täytyy lähettää pysäytyskutsu riittävän ajoissa, että se ehtii pysähtyä.

– Olipa matka. Mulla on nilikat ihan turvoksissa, ku ne mulju tuolla kivikossa.

– Mieki meinasin lentää pari kertaa, mutta ainaki tuli hieno kuva, ku olin ottamassa sitä just sillon, ku horjahin.

– Ihana iltahämärä.

– Hengityski huuruaa. Kato, renkaita!

– Mie en ossaa tehdä.

– Savumerkkejä! Jos ei saaha kännykällä kettään kiinni niin ainahan me voiaan hönkiä.

– Hei, se lähti liikenteeseen...
 – Hei, mihin sie olet menossa?
 – Pitäskö mennä perrään?
 – Katotaan nyt ainaki sen aikaa, ku se on tuossa näkösällä, ettei sille käy mitenkään. Jos se haluaa vaan katella maisemia tuolta ylhäältä.

Ei! Aurinkotuuli yltyy! Haluan pois täältä, kaikki kulmat ja kantit ne sattuvat minua ajatuksiin! Kotona kaikki on hioutunut ikuisuudessa sileäksi. Ruumissa kulkeminen on raskasta, haluan riisua sen ja lipua kotiin, pehmeisiin sumuaaltoihin... Minä en ikinä pääse kotiin.

– Sinun makkara halkesi just tältä puolelta.

– Aa, se varmaan alkaa olla jo valmis.

– Mie teen ihan mustaksi.

– Haluatteko hieman makkaraa karsinogeeneihinne?

– Voi että ko sie olet hauska.

– Tosi hersyvä.

– Kuuntele! Mikä tuo on?

– -

– Se ulisee tuolla laella.

– Aika karmivaa.

– Oikeastaan ihan kaunista. Niinku joikua. Ihan ku se joikais nuille revontulille. Pää kenossa niinku susilla.

– Ja sinusta ei ole karmivaa, että se ulvoo kuuta? Tosi outo tappaus.

– Annakko ketsuppia.

– Mitähän se tekkee?

– Soittaa kotia! E.T. soittaa kotia!

Magneettikentässä on edelleen häiriöitä. Nouseva kieriäinen

ohitti kulminaatiopisteensä. Linja palaa takaisin vasta kierrettyään Neljän laulajan ympäri. Siihen menee liian kauan. En pärjää tässä alkeellisessa paikassa, jonka särvät särkevät päätä. En yksin.

– No niin, vieminen etappi, jaksaa jaksaa.

– Vielä jaksaa.

– Ihana mennä kunnon pitkospuilla.

– Oota, E.T. jäi jälkeen.

– TULEKSIE SIELTÄ? EI OLE ENNÄÄ PITKÄSTI!

Merkkilaulu! Linja soittaa, se jäi odottamaan minua! Tuhkat protokollasta, minä häivyn saman tien. Tulkoot muut tänne ja jääköön itse jumiin, jos on niin tärkeää! Olen saanut jo aivan tarpeeksi tietoa, ei tällä paikalla ole tarjota meille mitään.

– Se kaatuu!

– Hei, hei, oleksie kunnossa? Mikä on?

– Tuossa on vettä.

– Piä jalkoja.

– Misä mää olen?

Mirka Ulanto (synt. 1986) on Tornioista kotoisin oleva kääntäjä, jolta on julkaistu useita sarjakuvasuomennoksia sekä matkakertomuskokoelma Hämärä tehetki. Tieteisfiktio kirjoittamisen lisäksi hän harrastaa laulamista nörttikuurissa.

Jacque Lachnerin tapaus

Leila Paananen

Viiden aikaan iltapäivällä komisario Lan Spirko huokasi syvään työpöytänsä ääressä ja tuijotti kahvikuppiinsa yrittäen järjestellä ajatuksiaan. Syntkahvista nousi jäähtyneenäkin houkuttelevan kutkuttavia aromeja, mutta tällä kertaa ne saivat vain hänen mahansa kiristymään. Oven takaa käytävästä kuului puhetta ja kiireisiä askelia, ja seinien sisältä kuului putkien kolketta, kun viestikapselit siirtyivät huoneesta ja kerroksesta toiseen.

Helvetti. Spirko hieroi jäykistynyttä niskaansa ja toivoi ties monenneko kerran, että Athelney Ellisin turvamiehet olisivat ehtineet pysäyttää sen sekopään. Mutta ei, nyt kaupunginjohtaja oli tapettu hyvin väkivaltaisesti. Kaupunki olisi kohahtanut jo mistä tahansa taposta, sillä niitä tapahtui hyvin harvoin, joten suosituksen johtajan murha oli pannut koko kaupungin sekaisin.

Myös Spirko oli ollut Ellisin kannattaja, vaikka olikin vihannut tämän idioottimaista tapaa kulkea oransseissa vaatteissa kuin höyrähtänyt huuhaaguru. Liberaali Ellis oli kuitenkin ollut parempi vaihtoehto kuin kilpailijansa – ne jotka saattaisivat nousta vallankahvaan nyt kun kansan suursuosikki oli poissa ja jouduttaisiin pitämään uudet vaalit. Ellis oli juuri valittu toiselle kaudelleen, edellisistä vaaleista oli tuskin viittä kuu-kautta.

Spirko kirosi taas, nousi seisomaan ja kävi kaatamassa kahvinsa lavuaariin. Sitten hän kurkisti panssaroidun ikkunalasin takaa alas kadulle ja näki, että väkijoukko oli edelleen paikalla. Ihmiset huusivat ja heristelivät nyrkkejään; he tiesivät, että Ellisin tappaja oli poliisi-kompleksin sairastuvalla säilössä.

Ylempänä taivaalla näkyi rakennuksen ympärillä parveilevia reportte-reiden autoja. Pari taisi huomata hänet, sillä ne syöksähtivät äkkiä ikkunaa kohti kuin saaliin huomanneet ylikasvaneet herhiläiset. Spirko vetäytyi nopeasti pois toivoen, että päällikkö Cassels pitäisi päänsä kylmänä. Koko kaupunki oli liikekannalla, tai siltä ainakin tuntui.

Silloin ovesta ilmestyi Spirkon kollega Anissa Leask, joka piteli kädessään kellahtavaa postiprinttiä. Naisen ilme oli vakava, ja pari hiussuortuvaa oli karannut hänen yleensä niin siististä nutturastaan. Se jos mikä oli sen merkki siitä, että jotain poikkeuksellista oli tekeillä.

"Spirko, tässä on tietoja siitä hyök-kääjästä."

"Niinkö?" Spirko harppasi ottamaan paperin ja suoristi sen. Ellisin tappaja oli 28-vuotias toisen luokan kansalainen Jacque Lachner, joka asui yksin kaupungin eteläisessä neljänneksessä. Hänellä oli ollut mielenterveydellisiä ongelmia teini-iässä ja uudestaan jokunen vuosi sitten, jolloin hän oli ollut puolisen vuotta sairaalassa. Muuten hänen rekisterinsä oli puhdas – ei

kytköksiä kumouksellisiin, ei aikaisempia väkivaltaisuuksia, ei huumeita, ei edes pikkusakkoja tai huomautuksia. Lachner oli työskennellyt puutarhuriapulaisena viimeiset kahdeksan kuukautta, ja hänet oli ilmoitettu kadonneeksi melkein pari viikkoa sitten.

"Hänen työkavereitaan täytyy jututtaa", Spirko virkkoi tietokoneprintin luettuaan, ja Leask nyökkäsi.

"Pomo lähetti jo heidät tuotavaksi tänne, meille ilmoitetaan siitä kyllä. Ilmeisesti Lachner on ollut vielä tänä vuonna selväjärkinen, koska pystyi käymään töissä. Hän kuitenkin katosi äkisti kuin maan nielemänä melkein kahdeksi viikoksi ja ilmaantui sitten sinne rantakadulle sekavassa tilassa."

Sekavassa tilassa tosiaan. He kaikki olivat nähneet kuvatallenteen hyökkäyksestä: Jacque Lachner oli syöksynyt Ellisin kimppuun silmät seisoen päässä ja huutaen jotain käsittämätöntä, ja hän oli ehtinyt viiltää kaupunginjohtajan kaulavaltimon auki, ennen kuin turvamiehet olivat saaneet hänet taltutettua.

Spirko muisti yhä, kuinka yleisö oli kavahtanut kauhuissaan näkyä. Tapauksella oli ainakin parikymmentä silminnäkijää, ja lisäksi tapaus oli saatu tallenteeksi, sillä sattumalta Ellisin aamullista kävelyretkeä oli juuri oltu kuvaamassa jotain dokumenttia tai haastattelua varten.

Tekijä oli siis yksittäinen puutarhuriapulainen, joka oli ilmeisesti joutunut äkilliseen psykoosiin. Oli kaikesta päätellen pelkästään huonoa onnea, että juuri Ellis oli joutunut teon uhriksi. Lachner oli nimittäin tuskin pystynyt suunnittelemaan tekoaan etukäteen,

vaikka hänellä olikin ollut se outo veitsi mukanaan.

"Tajusikohan hän, mitä oli tekemässä?" Spirko kysyi. Asia oli mietityttänyt häntä alusta saakka.

"Kuka tietää", Leask kohautti olkiaan. "Mutta luultavasti kyllä. Nauhallahan näkyy selvästi, kuinka hän hyökkää nimenomaan Ellisin kimppuun ohittaen monta mahdollista ja paljon helpompaa uhria, suorastaan työntää heitä tieltään. Näyttää aika pahalta, hänen kannaltaan siis."

Niinpä. Kukaan ei kuitenkaan ollut vielä päässyt puhumaan Lachnerin kanssa. Hänet oli täytynyt rauhoittaa, ja hän heräisi korkeintaan seuraavana päivänä. Lisäksi oli epävarmaa, saataisiinko hänestä mitään järkevää irti senkään jälkeen.

Mietteissään Spirko meni takaisin videolaitteen luo ja ryhtyi katsomaan tallennekopiota jälleen kerran.

Ensin tuli kuvaa Ellisistä, joka kätteli ihmisiä rantakadulla ja keskusteli heidän kanssaan. Kaikki näytti täydelliseltä: hymyilevät kansalaiset ja taustalla leveä joki vehreine rantapuineen, korkeana kimmeltävä ydinkeskusta ja aamuruuhkainen taivas. Sää oli kirkas ja aurinkoinen, ja Spirko epäili että Ellis oli itse määrännyt säänhallinnan säätämään aamu selkeäksi ja kauniiksi.

Sitten jostain kuvan ulkopuolelta kuului huudahduksia, ja kamera heilahti oikealle niin ettei kuvasta saanut hetkeen selvää. Sitten joukosta erottui Jacque Lachner, joka syöksyi kohti Ellisiä kasvot vääristyneinä ja kädessä jokin kapea ja pitkulainen terä. Kamera heilui taas ja kadotti kohteen ja tarkennuksen moneen

kertaan, mutta hetken ajan Lachnerin kasvot olivat erittäin hyvin näkyvissä. Spirko pysäytti nauhan ja kelasi varovasti taaksepäin kuva kerrallaan, kunnes Lachnerin kasvot täyttivät melkein koko ruudun.

Hän näytti tosiaan raivohullulta: kasvot olivat punaiset, silmät toljottivat verestävinä, suu oli vääntynyt ja sylkeä valunut sänkiselle leualle. Spirko katsoi ruutua kulmat kurtussa, sillä miehen ilmeessä oli jotain outoa. Se ei sittenkään näyttänyt raivolta.

Se oli kauhua, Spirko tajusi äkkiä ja suoristautui kummissaan. Lachner näytti ruudulla ihan muulta kuin siltä, että halusi murhata jonkun. Hänen kasvoiltaan oli pelkästään hirveää kauhua. Mitä sinulle on tapahtunut, Spirko kysyi ääneti. Missä olet ollut nämä kaksi viikkoa? Ja mistä ihmeestä löysit sen omituisen skalpellimaisen veitsen? Sellaisia ei mistä tahansa roskalaatikoista löytynyt.

Ajatuksissaan Spirko katsoi tallenteen loppuun. Se oli edelleen hyvin sekava, sillä kamera heilui holtittomasti ja ihmiset huusivat ja kiljuivat. Sekä Ellis että Lachner katosivat lopulta väkijoukon taakse maahan, ainoastaan Ellisin oranssit vaatteet vilahtelivat välillä ihmisten jalkojen välistä.

Oranssit vaatteet. Spirko naputti pöytää mietteissään.

"Huomasitko jotain uutta?" Spirko säpsähti. Leask oli noussut oman pöytänsä äärestä hänen taakseen. "Tuijotit sitä niin keskittyneen näköisenä."

Spirko vilkaisi pimentynyttä ruutua ja katsoi kollegaansa.

"Luulen, ettei hän tiennyt mitä oli tekemässä", hän virkkoi ja nosti kätensä

ennen kuin Leask ehdisi protestoida. "Tiedän kyllä, että näyttää siltä että hän työntyy väkijoukon läpi käydäkseen Ellisin kimppuun. Mutta siihen voi olla jokin muu syy kuin se, että hän halusi tappaa juuri Ellisin."

Leask kurtisti kulmiaan selvästi kummissaan, mutta ei sanonut mitään.

"Muistelehan", Spirko jatkoi. "Mitä Ellisillä oli päällään?"

"No tietysti se oranssi puku, ainahan hänellä oli se kun liikkui ihmisten ilmoilla."

"Niin oli, sen takia hän erottui joukosta ainakin sadan metrin päästä. Ymmärrätkö, mitä ajan takaa?"

Leask ei vastannut heti, mutta ryppy hänen silmiensä välissä sileni äkkiä.

"Ah, tajuan... Pelkästään se räikeä oranssi saattoi saada Lachnerin kohdistamaan huomionsa häneen jo kauempaa?"

Spirko nyökkäsi.

"Minusta se on täysin mahdollista. Ja yksi toinen asia..." Hän kumartui taas laitteen ääreen ja kelasi hetken. "Odota hetki, minä näytän sinulle; huomasin nimittäin äsken jotain... Odotas... No niin, tuossa. Katso hänen ilmettään."

Leask katsoi pysäytyskuvaa ääneti ja vakavana.

"Hän on kauhuissaan", hän sanoi sitten, ja Spirko nyökkäsi.

"En tiedä mitä hänellä oli mielessään tuona hetkenä, mutta ainakaan se ei ollut 'tuolla on se helvetin Ellis, minä vihaan häntä niin paljon että tapan sen.'"

"Ei", Leask myönsi nyökäten; hänen ilmeensä oli vakavan mielteliäs.

Spirko joutui rykäisemään ennen kuin pystyi jatkamaan.

"Tiedätkö, onko saatu selvitettyä mitä hän oikein huusi?"

Leask kohautti olkiaan ja vilkaisi viestikourua oven suussa, mutta se oli tyhjä.

"Se on kuulemma hyvin hankalaa, koska kamera oli aika kaukana ja muut ihmiset huutavat hänen sanojensa päälle. Eli ei taida onnistua."

Spirko nyökkäsi mitään sanomatta. Heillä oli toki puolenkymmentä silminäkijälausuntoa, joissa kukin paikalla ollut kertoi, mitä oli kuullut Lachnerin huutavan, mutta niistä ei ollut paljokaan hyötyä: yksikään ei ollut samanlainen.

Jacque Lachnerin työnjohtaja oli nelissäkymmenissä oleva nainen nimeltään Verla Seary. Hän näytti kuulusteluhuoneen pöydän ääressä istuessaan eksyneeltä ja järkyttyneeltä.

"Oletteko te nyt aivan varmoja siitä, että se oli Jacques?" hän kysyi heti kun Leask ja Spirko astuivat huoneeseen. Seary oli lyhyt ja tukevahko, ja hän hieroi hermostuneesti käsiään. Spirko huomasi, että hänellä oli mullasta tummat kynnenaluset. "Onko se tosiaan totta?"

"Hänen henkilöllisyytensä on varmistettu", Leask virkkoi asettaessaan nauhuria valmiiksi, ja hänen äänensä oli kuivan asiallinen. Seary katsoi häntä ja sitten Spirkoa kuin yrittäen vedota häneen. Spirko vastasi katseeseen ja

nyökkäsi vahvistaakseen kollegansa sanat.

"Kyllä se on Jacques", hän sanoi ja istui alas naista vastapäätä. "Senpä takia meillä olisi kysyttävää teiltäkin."

Seary nielaisi ja jäi vaiti odotamaan mitä tuleman piti. Leask puuhaili nauhurin kanssa vielä hetken ja nyökkäsi sitten Spirkolle.

"Jacques Lachner työskenteli siis apulaisena viimeiset kahdeksan ja puoli kuukautta", Spirko aloitti. "Millainen hän oli?"

"Hyvä työntekijä ainakin, ei minulla ei ollut mitään valittamista. Pysytteli omissa oloissaan, mutta ei laiskotellut ja teki mitä käskettiin. Minun yksikköni työskentelee enimmäkseen kattopuutarhoissa, sekä yksityisissä että yleisissä, eikä hän koskaan harhaillut mihinkään minne ei saanut mennä, niin kuin joillakin apulaisilla on tapana."

"Vaikuttiko hän koskaan tasapainottomalta?"

Seary hieroi taas käsiään hermostuneesti.

"Hän oli hyvin juro ja työskenteli mieluummin yksinään, ei hänessä muuta vikaa ollut. Minua se ei haitannut, vaikka se tuntui välillä ärsyttävän muita apulaisiani. Hän oli hyvä työntekijä, niin kuin jo sanoin. Ei ollut koskaan poissa töistä ennen katoamistaan."

Nainen piti pienen tauon ja katsoi heitä vuoronperään.

"Hän oli täysin normaali, varoi aina matoja ja muita eläimiä puutarhamaata kääntäessään ja antoi eväistään niille niin kuin kaikki muutkin. Ja hänellä oli käsittääkseni lintuja lemmikkeinäkin. Siksi en voi uskoa että hän voisi tehdä jotain

sellaista... että hän kävisi jonkun ihmisen kimppuun ja tappaisi hänet. Se on käsittämätöntä!"

"Hän teki sen", Leask muistutti lempeästi. "Siitä ei ole epäilystä. Hän ei tosin välttämättä ollut tietoinen siitä, mitä oli tekemässä. Vaikuttaa vähän siltä, että hän on joutunut jonkinlaiseen psykoosiin. Oliko hänessä mitään merkkejä siitä ennen kuin hän katosi?"

Seary pudisteli päätään.

"Ei ollut, sitä minä olen yrittänyt muistella. Se päivä oli aivan tavallinen, jolloin hän oli viimeisen kerran töissä. Silloin ei tapahtunut mitään erikoista, eikä hänessäkään ollut mitään erikoista. Hän vain ei ilmestynyt töihin seuraavana aamuna eikä edes ilmoittanut mitään."

Lachnerin romahtamisen oli täyty-
nyt tapahtua nopeasti, Spirko tajusi. Yhden yön aikana.

"Tiedättekö te mitä mieltä hän oli Ellisistä? Keskustelitteko hänestä vaalien aikaan?"

Seary huoautti ja pudisteli taas päätään.

"Ei hän ainakaan ilmoittanut vihaavansa Ellisistä, jos sitä tarkoittatte. Sain hänestä sellaisen kuvan, ettei häntä kiinnostanut paljoakaan koko vaalit tai politiikka ylipäätään. Ei hän muistaakseni kommentoinut Ellisin voittoakaan suuntaan eikä toiseen."

Seuraavana aamuna Spirko meni heti ensi töikseen sairastuvan puolelle kysymään mitä Lachnerille kuului. Päästyään ovivartijan ohi hän asteli tohtori

Hoffertin toimistoon, jossa tämä istui pöytänsä ääressä paperikasojen keskellä.

"Huomenia, Marlyn. Mitään uutta Lachnerista?"

Hoffert nyökkäsi hänelle tervehdykseksi.

"Hän on hereillä. En kuitenkaan tiedä, onko siitä mitään apua, hän on yhä sekava."

Spirko hieroi leukaansa.

"Sitä minä vähän pelkäsinkin. Haluaisin kuitenkin käydä katsomassa häntä. Onko hän rauhallinen?"

"Suhteellisen, kun olemme jatkaneet lääkitystä." Hoffert nousi ja kaivoi avaimet lääkäritakkinsa taskusta. "Olinkin juuri aikeissa mennä vilkaisemaan häntä taas, tule mukaan vain."

Hän lähti johdattamaan Spirkoa käytävää pitkin ja vilkaisi tätä tutkivasti.

"Sinä onnut tavallista pahemmin. Vaivaako jalkasi?"

"Ei sen enempää kuin tavallises-
tikaan", Spirko murahti, sillä hänen jalkaansa särki aina lyhyiden yöunien jälkeen. Hän päätti vaihtaa puheenaihetta. "Otitteko te Lachnerista huumetestit eilen? Joko ne on analysoitu?"

"Hän on puhdas tavallisten huumeiden suhteen. Hänen virtsassaan oli tosin jäämiä jostain muusta kemikaalista, ehkä jostain lääkkeestä. Laboratorion väki yrittää tutkia sitä tarkemmin."

Lachner oli eristetyssä huoneessa, jonka edessä oli vartija. Hoffert nyökkäsi hänelle avatessaan ovea, ja Spirko astui hänen perässään sisään.

Jacque Lachner makasi sängyssä lepositeissa tuijottaen kattoa eikä näyttänyt tajuavan, että hänen luokseen oli tullut joku. Hän oli laiha ja nääntyneen

näköinen; hän oli tuskin syönyt paljoakaan viime aikoina. Lisäksi hänellä oli huuli halki, toinen silmä turvonnut ja mustana ja ruhjeita muuallakin. Sen nähdessään Spirko kurtisti kulmiaan. Hän ei ollutkaan tajunnut, kuinka pahasti Ellisin turvamiehet olivat Lachneria murjoneet. Nämä olivat varmasti olleet shokissa veriteon hetkellä, joten heidän ylireagointinsa oli sinänsä luonnollista, mutta heidän olisi pitänyt pystyä toimimaan ammattimaisesti ja aiheuttamatta ruumiillista vahinkoa.

"Jacque?" Hoffert kumartui miehen puoleen ja tutkaili hänen kasvojaan hetken. "Jacque, kuuletko sinä minua?"

Lachnerin katse harhaili sinne tänne ja vain viivähti Hoffertissa, ja Spirkosta tuntui ettei hän nähnyt naislääkärää lainkaan. Hänen ilmeensä oli levoton ja pelokas, ja hänen huulensa liikkuvat, vaikka ääntä ei kuulunut.

"Jacque, ei hätää..." Hoffert puristi Lachnerin olkaa ja vilkaisi Spirkoon. "Hänellä taitaa olla yhä harhoja."

Spirko nyökkäsi. Lachner tuntui vapisevan pelosta, mikä sai hänetkin astumaan lähemmäs ja avaamaan suunsa.

"Jacque, sinulla ei ole mitään pelättävää. Ymmärrätkö? Sinä olet täällä turvassa."

Lachner räpytteli silmiään, ja hetken ajan hän tuntui katsovan suoraan Spirkoon ja näkevän hänet.

"Mitä?" hän kuiskasi käheästi, ja Hoffert hengähti vuoteen toisella puolella. Spirko nielaisi ja kosketti miestä varovasti.

"Sinun ei tarvitse pelätä, Jacque."

Lachner tuijotti häntä.

"Se oli siellä", hän nyyhkäisi sitten. "Ne sanoivat niin. Se ei pääse läpi, eihän?"

"Ei pääse", Spirko tynnytti ja näki helpotusta Lachnerin punareunaisissa silmissä. "Ei varmasti."

Hän piti pienen tauon ja päätti yrittää. Ei siitä mitään haittaakaan olisi.

"Jacque. Muistatko sinä, mitä sinulle on tapahtunut?"

Lachner räpytteli silmiään ja hänen ilmeensä muuttui taas levottomaksi. Hän nyki siteitään.

"Se oli siellä", hän vaikeroi taas. "Se oli oranssi."

Spirko hätkähti sen kuullessaan. Hänen teoriassaan taisi tosiaan olla perää; Ellisin vaatteiden räikeä oranssi oli selvästikin syöpynyt Lachnerin muistiin.

"Muistatko sinä sen, Jacque? Muistatko oranssin värin?" Lachner vain vaikeroi ja kiemurteli yrittäen selvästikin päästä pois. "Sinä et pidä oranssista väristä?"

Lachner vaikeroi taas ja vapisi kauttaaltaan.

"Se oli kokonaan oranssi", hän kuiskasi melkein ääneti, ja hänen sanoistaan kuului pohjaton kauhu. "Kokonaan. Ja se... Se..."

"Tiedätkö sinä kuka se oranssi mies oli?" Spirko kysyi kumartuen lähemmäs. Lachner voihki ja yritti turhaan nousta.

"Ei se ollut mies. Se oli hirveä... Kaikki ne ihmiset... Se ei ollut mikään mies. Äänet olivat oikeassa, täysin oikeassa."

Helpotus virtasi Spirkon sisälle. Nyt se oli tullut vahvistetuksi. Lachner oli hyökännyt jonkin oranssin hirviön kimppuun, kenties pelastaakseen ne

ympärillä olevat ihmiset. Hän ei tiennyt tappaneensa kaupunginjohtajan. Hän ei luultavasti edes tiennyt tappaneensa ihmisen. Ja tämä tarkoitti sitä, että syytökset hyvin luultavasti siirtyisivät Ellisin kahteen turvamieheen. He eivät olleet ehtineet estää hyökkääjää, sillä toinen heistä oli ollut samalla hetkellä auttamassa kaatunutta lasta. Se oli hidastanut kumpaakin sen verran, että Lachner oli ehtinyt rynnätä Ellisin luo ja viiltää tämän kurkun auki.

"Ne kertoivat minulle", Lachner vaikeroi, ja Hoffert silitti hänen otsaansa yrittäen rauhoittaa häntä. "Ne kertoivat minulle ja olivat aivan oikeassa. Se oli hirveää... Minä seurasin viivoja, ja kaikki tapahtui juuri niin kuin ne olivat sanooneet. Kaikki. Se sanoi, että kaula on sen arin kohta."

"Kuka sanoi niin?" Spirko kysyi hiljaa, ja Lachnerin suu vääntyi pelosta.

"Välillä niitä oli kaksi... Ja välillä ne olivat pelkkiä ääniä, ja välillä eivät. Niiden kasvoissa oli jotain vikaa, mutta ne puhuivat totta. Äänissä ei ollut vikaa, minä näin ne. Muista kaula. Muista kaula. Ja ehkä niitä on monta... Mitä jos niitä on monta?"

Lachnerin ääni kohosi, ja hän näytti olevan valmis reuhtomaan ja kiljumaan, mutta tohtori sai hänet rauhoittumaan ammattimaisin ottein. Spirko seisoi vähän kauempana ja mietti, ymmärtäisikö Lachner vielä joskus mitä oli tehnyt. Pystyisiköhän hän elämään asian kanssa?

"Hänet täytyy saada siirrettyä oikeaan sairaalaan", Hoffert sanoi matalla äänellä sitten kun he astuivat ovesta ulos. "Häntä ei kuitenkaan voi vielä siir-

tää, ei ennen kuin on varmaa että kuljetus onnistuu rauhassa."

"Totta", Spirko nyökkäsi kun muisti nähneensä aamullakin väkeä poliisilaitoksen edessä. Tunnelma kaupungissa oli yhä hyvin sekasortoinen. "Taitaa olla paras myös huolehtia siitä, ettei tuonne huoneeseen viedä mitään oranssia."

Hoffert nyökkäsi miettiäänä.

"Minä pidän siitä huolen."

"Hyvä. Ja kirjoita myös raportti siitä mitä kuulit hänen äsken sanovan. Minulla olisi pitänyt olla nauhuri mukana äsken, mutta ehkä kahden henkilön raportti kelpaa pomolle. Tuo äskeinen oli tärkeää kuulla; hän ei ollut tappamassa kaupunginjohtajaa."

Iltapäivällä Spirko varasi itselleen poliisiliidokin ja lähti käymään Lachnerin asunnolla. Hän ei tiennyt itsekään oikein miksi, sillä se oli jo tutkittu pariin kertaan, ensimmäisen kerran pikaisesti jo silloin kun Lachner oli kadonnut. Hän oli kuitenkin levoton, eivätkä rästiin jääneet paperityötkään houkuttaneet. Lounasaikaan hän oli katsellut uutisia ruokalassa. Ellis oli luonnollisesti yhä päivän puheenaihe. Vaaleissa hänelle hävinnyt Orval Rocamora oli jo ehtinyt aloittaa uuden kampanjan ja pitänyt monta kiivasta puhetta, joissa hän selitti Ellisin lepsun politiikan kostautuneen, kun kaiken maailman sekopäät saivat juosta vapaina. Jos hän olisi kaupunginjohtaja, hän jyrisi yleisölle, tällaista ei pääsisi tapahtumaan.

Puhe oli saanut Spirkon melkein pahoinvoivaksi. Ellis oli ollut sitä mieltä, että lempeys kaikkea elämää kohtaan kumpusi ihmisluonnosta luonnostaan, kunhan sille vain annettaisiin tilaisuus. Lempeys tuottaa lempeyttä, oli ollut hänen iskulauseensakin. Rocamora puolestaan ajoi paljon jyrkempää kontrollipolitiikkaa ja oli vaatinut esimerkiksi juomaveteen levitettävää rauhoittavaa kemikaalia turvallisuuden parantamiseksi ja väkivallan riskin pienentämiseksi.

Spirkolla oli sellainen tunne, että Rocamora saattaisi hyvinkin voittaa uudet vaalit. Kaupungin ilmapiiri oli murhan takia muuttunut tämän kannalta oikeaan suuntaan, eikä Ellisin puolue luultavasti löytäisi sopivaa vastaehdokasta. Kaupunginjohtajan verinen murha keskellä päivää ja keskellä katuja oli järkyttänyt kaikkia kansalaisia perustuksia myöten.

Lachnerin asuintalo oli samanlainen kuin muutkin joen toisella puolella kohoavat korkeat tornitalot, jotka oli varattu toisen luokan kansalaisille. Värikkäistä katto- ja kerrospuutarhoista roikkuvat vihreät köynnökset liehuivat tuulessa harmaiden seinien pinnalla. Spirko laskeutui liikennevirrasta kohti laskeutumipaikkaa talon kyljessä, hätätarkoituksiin tarkoitettua laituria, jota poliiseilla oli oikeus käyttää.

Talon lähellä liidokin lintututka kuitenkin hälytti, ja hän joutui tekemään nopean väistöliikkeen, kun kulman takaa hänen takaansa lehahti kymmenkunta lintua. Hän kaarsi kauemmas, kääntyi hitaasti ympäri ja yritti uudestaan lähes-

tyä laituria varoen samalla yllättäviä tuulenpuuskia.

Laituri oli täynnä tuulen tuomaa roskaa ja kuivia lehtiä, ja Spirko muistutti itseään että laatisi ehdotuksen kaupungin kaikkien hätälaiturien tarkastuksesta ja siivouksesta. Myös ovi asuintalon käytävään narisi käyttämättömyyttään, ja hän joutui puskemaan saadakseen sen auki. Hissi kuitenkin toimi moitteettomasti. Spirko laskeutui kohti viidettätoista kerrosta, jossa Jacque Lachner oli asunut.

Lachnerin asuinkäytävä oli ahdas ja kolkko, mutta muuten ihan siisti; Spirko oli pelännyt pahempaa. Asunto oli melkein käytävän päässä, ja sen ovessa oli yhä kirkkaanvihreät poliisiteipit. Spirko kaivoi poliisin yleisavaimen taskustaan, avasi oven ja astui teippejä väistellen sisään.

Pienessä yhden huoneen asunnossa vallitsi sekasotku: muovisilla tasoilla ja lattialla lojui vaatteita ja kaikenlaista sekalaista tavaraa, ja peitteet olivat mytyssä kapealla sängyllä. Spirko nosti kaatuneen muovituolin pystyyn ja katseli hetkisen ympärilleen miettien, oliko sekasotku pelkästään viranomaisten läpikäynnin jälkeä vai olikohan Lachner ollut tavoiltaan epäsiisti. Asunnon lavuaariin oli jäänyt oranssi muovikulho, mikä kiinnitti heti Spirkon huomion. Sen täytyi tarkoittaa sitä, ettei Lachner ollut kammonnut oranssia väriä kovin kauaa.

Keittiötasolla oli myös melkein tyhjä linnunsiemenpussi, mikä sai hänet muistamaan, että Lachnerin lemmikkinut olivat tällä hetkellä naapurin hoivissa – siis ne, jotka olivat hengissä. Osa linnuista oli ehtinyt kuolla ennen

kuin miehen katoamisesta oli huolestuttu niin paljon, että asuntoon oli tultu käymään.

Oli ilmeistä, ettei Lachner ollut käynyt kotonaan katoamisensa jälkeen. Missähän hän oli oikein ollut? Ihme ettei häneen ollut kiinnitetty mitään huomiota, jos hän oli harhaillut pitkin kaupunkia melkein kaksi viikkoa.

Ajatuksissaan Spirko asteli ikkunan luo, muttei ehtinyt ihailla näkymää, sillä hän huomasi että ikkuna oli jätetty raolleen ja ikkunalaudalla istui sisään eksynyt perhonen. Huolissaan hän kosketti sitä, ja se lennähti lasia vasten ja putosi voimattomasti alas. Spirko kävi nopeasti hakemassa lasiin vettä, sekoitti siihen sokeria ja sitä perhosen viereen ikkunalaudalle pienen lätäkön. Se onneksi aisti nesteen melkein saman tien ja työnsi imukärsänsä pisaraan. Spirko katseli sen juomista kiroten niitä idiootteja, jotka olivat jättäneet ikkunan auki. Tästä hänen pitäisi tehdä huomautus.

Perhonen tuntui onneksi piristyvän sokeriliemestä. Spirko ohjasi sen varovasti ikkunasta ulos ja katseli helpottuneena sen lentoa. Ehkä perhonen löytäisi tiensä jollekin talon kerrospuutarhoista tai katolle. Kun se oli kadonnut näköpiiristä, Spirko sulki ikkunan huolellisesti.

Hän vilkaisi asuntoa vielä kerran ja poistui sitten takaisin rappukäytävään. Siellä hän seisoi hetken paikoillaan ja koputti sitten hetken mielijohteesta naapurin oveen. Kohta sen avasi vanhemmanpuoleinen nainen. Hänellä oli päällään liehuva kaapu, jonka värikkäät geometriset kuviot liikahtelivat hänen liikkeessaan.

"Rouva Charpia?"

"Rosalba Charpia", nainen vahvisti ja silmäili Spirkoa ja tämän vihreää poliisin asua – ei epäystävällisesti, vaan vakavana ja suru silmissään. Hänen takaansa asunnosta kuului lintujen sirkutusta. "Ja te olette poliisista?"

"Komisario Lan Spirko", Spirko esitteli itsensä. "Te varmaan tiedättekin, mitä naapurillenne on tapahtunut."

Rouva Charpian ilme muuttui, ja hänen äänensä värähti.

"Tietysti tiedän, vaikka en ole vieläkaan uskoa sitä." Hän pyyhki kyyneleitä silmiään. "En voi ymmärtää, miten Jacques saattoi tehdä jotain sellaista. Se on käsittämätöntä."

"Tunsitteko hänet hyvin?" Spirko kysyi pannen merkille että rouva kutsui naapuriaan etunimeltä.

"En kovin hyvin, mutta me puhuimme kyllä silloin tällöin, pääasiassa linnuista. Hänen lintunsa ovat muuten nyt minulla omieni joukossa. Tuntuu niin pahalta ajatella, että ne kärsivät niin kauan tuolla seinän takana. Jacquen sydän murtuu kun hän kuulee että kaksi niistä on kuollut."

"Ne olivat varmasti hänelle tärkeitä."

"Niin olivat", rouva Charpia vahvisti ja pyyhki taas silmiään vapisevalla kädellä. "Hän sanoi minulle kerran, että ne auttavat häntä pysymään järjissään. Hänellä ei kai ollut perhettä tai ystäviäkään, joten ne pitivät hänelle seuraa."

Spirko siirsi painoaan pois särkevältä jalaltaan ja hieroi otsaansa muistaessaan taas vuoteellaan kauhusta vaikeroivan Lachnerin. Linnut eivät selvästikään olleet pystyneet pitämään tätä järjissään. Spirkolla oli ollut koko päivän

paha maku suussa, ja nyt se paheni entisestään.

Spirko vietti seuraavan päivän rästitöitä tehden, mutta ei voinut estää ajatuksiaan harhailemasta Ellisiin ja Lachneriin. Tapaus oli poliisilaitoksen osalta jo kuitenkin loppuun käsitelty. Jacques Lachner vietäisiin jonnekin sairaalaan, ja toivon mukaan hänestä tulisi lopulta vain huomio kaupungin historiankirjoihin.

Spirko nojautui työtuolissaan taaksepäin ja venytteli puutuneita lihaksiaan. Sitten, ennen kuin hän tajusikaan, hän oli nostanut puhelimen luurin ja soittanut sairastuvalle Marlyn Hoffertille.

"Ei muutosta", lääkäri vastasi, kun Spirko kysyi Lachnerin vointia. "Hänet siirrettäneen eteläisen kaupunginosan sairaalaan tänään iltapäivällä tai huomenna. Hänen lääkäriinsä Adan Burdo otti yhteyttä, se joka hoiti häntä pari vuotta sitten."

Spirko nyökkäsi itsekseen.

"Sinä puhuit jostain kemikaalista, jota hänen virtsassaan oli... Onko selvinnyt, mitä se oli?"

"Ei, ikävä kyllä. Näyte on nimittäin kadonnut eikä kukaan tunnu tietävän laboratoriossa, mitä sille on tapahtunut."

Hälytyskellot soivat heti Spirkon päässä, ja hän suoristui.

"Niinkö?"

"Tuskin siinä mitään outoa on", tohtori Hoffert naurahti kuullessaan hänen terävän kysymyksensä. "Labrassa on usein melkoinen kaaos, kun tilat ovat ahtaat ja heillä on hirveästi töitä niskassa.

Näyte on luultavasti mennyt sekaisin jonkin toisen astian kanssa ja mennyt vahingossa hävitettäväksi."

"Niin kai", Spirko myönsi vastahakoisesti. Oli tosiaan mahdollista, että kiireinen laborantti oli tehnyt virheen, mutta hänen vaistonsa ei lainkaan pitänyt tämänkaltaisista sattumista. "Lachnerista tuskin enää saisi uutta näytettä?"

"No ei", tohtori vastasi. "Jäämät ovat jo poistuneet hänestä, ja lisäksi meidän olemme joutuneet lääkitsemään häntä voimakkaasti näiden päivien aikana."

"Niin varmasti. Entä se skalpelli, joka hänellä oli?"

"Sellaisia tosiaan käytetään ainoastaan sairaaloissa. On vaikea tietää miten hän oli saanut sellaisen käsiinsä. Ja yksi asia vielä - hän oli viillellyt itseäänkin sillä. Osa haavoista oli jo useamman päivän vanhoja, joten hänen oli täytynyt kanniskella veistä mukanaan jonkin aikaa."

"Niinkö?" Spirko huokasi. "Jossain sairaalassa on sitten oltu huolimattomia."

Hän sulki puhelimen ja tuijotti sitä vähän aikaa nojaten sänkiseen leukaansa. Olikohan hän tarpeettoman vainoharhainen? Luultavasti, mutta hän ei pystynyt työntämään moista sattumaa pois mielestään.

Mitä jos Lachnerin oudon äkillinen romahtaminen johtui jonkinlaisesta myrkytyksestä? Sen ajatuksen myötä useita salaliittoteorioita putkahti hänen päähänsä, ja lopulta hänen oli pakko nousta pöytänsä äärestä ja astella edestakaisin yrittäen selventää ajatuksiaan. Se oli naurettavaa, hän sanoi itselleen. Ei

sellaista voisi tapahtua. Ja jos voisikin, miten hän voisi ikinä todistaa mitään?

Hänen täytyisi kuitenkin yrittää tehdä edes jotain, hän päätti ja asteli käytävään ja sitten portaikkoon. Se oli pelkkää hakuammuntaa, mutta ikävä tunne hänen vatsanpohjassa pakotti hänet toimimaan.

Alakerran aulan läpi oikaistessaan hän joutui keskelle mekkalaa, sillä joukko poliiseja yritti erottaa kahta vihaista miestä. Spirko meni apuihin, ja ohjatesaan toista miestä poispäin hän näki hämmästyksekseen, että toisella oli kirkkaanoranssi paita.

"Eläimiä syövä idiootti!" hänen pittelemänsä mies huusi, mikä sai Spirkon puremaan hammasta ja työntämään hänet lempeästi kauemmas.

"Tuollaista kieltä ei täällä käytetä", hän sanoi tiukasti, ja mies vaikenikin näyttäen nolestuneena. Oranssipaitainen huusi kimpaantuneena jotain takaisin, mutta hänetkin vaiennettiin.

"Mitä täällä oikein tapahtuu?" Spirko tivasi muilta poliiseilta kun tilanne oli rauhoittunut ja tappelupukarit oli viety pois rauhoittumaan.

"He tappelivat jalkakäytävällä", nuori luutnantti selitti hänelle selvästi järkyttyneenä. "Ilmeisesti toinen oli tönäissyt toista vaihtaessaan nopeamalle kaistalle."

"Tönäissyt? Oliko se vahinko?"

"En tiedä", luutnantti änkytti. "Siitä oli kuitenkin sitten syntynyt jonkinlainen nujakka, kun paikalla oli ollut muitakin oransseja."

"Mitä?" Spirko hätkähti. "Oransseja?"

"Niin." Luutnanttia selvästi ihmettytti hänen tietämättömyytensä. "Ellisin kannattajia. Ettekö ole huomannut katukuvaan ilmestyneitä ihmisiä, joilla on oranssia vaatteissaan? He ja Rocamoran kannattajat ovat jo ottaneet sanallisesti yhteen muutaman kerran."

Spirko pudisteli päätään sen kuullessaan. Hän ei ollut huomannut työmatkoillaan mitään erikoista, mutta hänellä olikin yleensä tapana seisoskella mietteisiinsä vaipuneena niin että oli muutaman kerran unohtanut vaihtaa jalkakäytävää oikealla kohdalla.

Tämä tästä vielä puuttuikin, että kansa jakautuisi kahtia ja sanaharkat muuttuisivat tönimiseksi tai vielä pahemmaksi, hän mietti jatkaessaan matkaansa kohti tietokonehuonetta, joka sijaitsi poliisitalon kellarissa. Perillä hän vinkkasi luottohenkilölleen tietokonehoitaja Tiana Romosille ja kertoi hänelle, mitä halusi etsiä.

"Etkö pysty yhtään rajaamaan tätä?" Tiana kysyi kynänpäätä pureskellen. "Kolossilta kestää tässä varmaan huomiseen, varsinkin jos sen pitää ottaa yhteyttä kaupungintietokoneeseen."

"Ei sen tarvitse etsiä kuin tämän vuoden ajalta", Spirko virkkoi turhautuneena. Hän ei ollut koskaan ollut oikein sinut poliisilaitoksen tietokoneen kanssa, ja hän tunsu olonsa aina vaivautuneeksi joutuessaan asioimaan tietokonehuoneessa. Kolossi hurisi niin voimakkaasti, että se tuntui hänen luissaan asti, eikä hän tajunnut miten teknikat viihtyivät paikan päällä päivästä toiseen. "Kai te lähetätte tulokset minulle työhuoneeseen?"

"Tietysti", Tiana hymyili ja nousi ylös. "Menen heti ajamaan tämän."

Kun Spirko tuli seuraavana päivänä töihin, hän löysi postiputken viestikourusta kokonaista kolme viestiä. Yksi oli Leaskille, joten hän vei sen tämän työpöydälle ja istui omansa ääreen avaamaan kahta muuta. Ne sisälsivät Tianan saamat tulokset, ja hän suoristi paperit huolellisesti ja keskittyi tarkastelemaan niitä.

Hän oli pyytänyt tietoja tapauksista, joihin liittyi jälki tuntemattomasta kemikaalista, terävistä veitsistä ja/tai mielenterveysongelmista. Suurin osa tuloksista oli tietysti selviä huteja, ja hän ohitti ne pelkällä silmäyksellä, mutta neljännen sivun puolivälissä oli tapaus joka nosti hänen käsivartensa kananlihalle.

Kolmisen kuukautta sitten oli eräästä kaupungin puistosta löydetty kuollut mies, joka oli ruumiinavauksen perusteella menehtynyt sydämen pettämiseen. Kyseessä oli Hugo Numan, 25-vuotias mies jolla oli ollut sekä mielen-terveydellisiä ongelmia että sydänvika, joten rikosta ei epäilty. Hänestä oli löytynyt jäämiä jostain oudosta kemikaalista tai lääkkeestä, ja lisäksi hänen käsivarsissaan oli ollut hyvin terävän terän aiheuttamia viiltohaavoja.

Spirko jäi tuijottamaan tekstiä pitkän aikaa tietämättä mitä ajatella. Oliko tämä vain sattumaa? Täytyi olla.

Sitten hänen katseensa osui Numanin lääkärin nimeen, ja hän kurtisti

kulmiaan. Adan Burdo. Hän oli kuullut nimen ennenkin jossain. Mutta missä?

Sitten Spirko muisti ja veti henkeä. Tämä ei voinut olla enää sattumaa, ei varmasti. Hän tarttui heti puhelimeen ja soitti heti sairastuvalle. Sieltä hänelle kerrottiin, että Jacque Lachner oli siirretty eteläiseen sairaalaan edellisenä päivänä.

Kiitäessään liidokilla kaupungin yllä läpi aamuisen vesisateen kohti eteläistä sairaalaa Spirko tajusi, että hänen olisi ehkä pitänyt kertoa löydöstään jollekulle ennen kuin oli rynnännyt katon liidokkiparakille. Liidokin radio onneksi toimi, joten hän otti yhteyttä päämajaan ja kertoi minne oli menossa. Tarkkaa syytä hän ei kertonut, mainitsi vain hämmästyneen oloiselle päivystäjälle, että kävisi tarkistamassa erään asian J. Lachnerin tapaukseen liittyen.

Eteläinen sairaala oli iso kompleksi, mutta se oli onneksi hyvin viitoitettu, joten Spirko löysi psykiatrisen siiven nopeasti ja tivasi ensimmäiseltä vastaan-tulijalta, missä Jacque Lachner tai lääkäri Adan Burdo olivat. Sairaanhoidaja näytti pelästyneeltä, mutta onneksi Spirkon poliisimerkki ja käskävä äänensävy saivat hänet tottelemaan kyselemättä. Lääkärin tarkka olinpaikka ei ollut selvillä, mutta hoitaja antoi Spirkolle Lachnerin huoneen numeron.

Spirko kiitti hätäisesti ja lähti kohti portaita välittämättä hoitajan hänen peräänsä huudahtamista kysymyksistä. Jacque Lachner saattoi olla vaarassa. Hän löysi onneksi oikean huoneen nopeasti ja ryntäsi sisään. Lachner makasi vuoteella

unessa tai tajuttomana, ja hänen ylleen oli kumartunut joku lääkärin takissa.

"Kauemmas hänestä!"

Lääkäri suoristautui ja katsoi häntä päästä jalkoihin.

"Mitä tämä tarkoittaa?"

Spirko epäröi hetken, mutta tajusi sitten miehen yrittävän peittää narkoosilla jotain toista tunnetta; hänen katseensa oli hermostunut, ja hän työnsi takkinsa taskuun jotain. Niinpä Spirko astui vähän lähemmäs, varmisti nopealla vilkaisulla, että Lachner hengitti, ja siirsi katseensa sitten miehen lääkärintakkiin, jossa luki tämän nimi.

"Adan Burdo. Minulla on vähän kysyttävää kahdesta sinun potilaastasi. Jacques Lachnerista ja Hugo Numanista."

Burdo sävähti viimeisen nimen kohdalla. Hän jähmettyi aloilleen hetkeksi, ja sitten hän syöksyi Spirkon kimppuun heilauttaen jotain kädessään. He romahtivat lattialle, mutta Spirko sai otteen Burdon ranteesta, ja lopulta hän sai painettua lääkärin mahalleen lattiaan ja pidettyä hänet siinä.

"Ollaanpas nyt järkeviä", hän sanoi vetäen ruiskun Burdon otteesta ja heitti sen kauemmas. "Minä ehkä näytän ontulta raakilta, mutta minulla on poliisin koulutus. Pysytkö sinä aloillasi?"

Burdo vääntelehti, mutta alistui sitten, ja Spirko höllensi hieman otettaan.

"Toivottavasti et ollut tappamassa Jacqueta", hän sanoi sitten, ja Burdo veti henkeä.

"En tietenkään!" Hän kuulosti taas narkoosistyneeltä. "Järjetön ajatus, miksi ihmeessä olisin?"

"Siksi että hän saattaa joskus toipua sen verran, että muistaa mitä hänelle on tehty. Olitko sinä siinä mukana?"

"En ollut", Burdo kiisti heti ennen kuin tajusi, että myöntäisi samalla tietävänsä mistä Spirko puhui. Se oli siis totta. Burdo vääntelehti taas, mutta ei päässyt mihinkään. "Minä... Minä en tiedä ketkä siinä olivat takana, en nähnyt heidän kasvojaan. Minut pakotettiin siihen."

Burdon ääni muuttui ruikuttavaksi, ja Spirko irrotti halveksien otteensa. Burdo oli pelkkä pikku nilkki, jonka olisi pitänyt lääkärinä suojella potilaitaan.

"Sinä kuitenkin olit se, joka valikoi sopivat uhrit, vai mitä? Selailit potilastietojasi, kun pyydettiin. Mutta Hugo Numanin sydän ei kestänyt kukaan käsittelyä, joten Lachner napattiin seuraavaksi ja hänestä tehtiin murha-ase."

Burdo ryömi seinän viereen ja painoi päänsä käsiinsä yrittämättä enää kiistää mitään. Hän näytti tajunneen, että peli oli pelattu.

"Olivatko Ellisin turvamiehetkin mukana juonessa?"

"En tiedä", Burdo mutisi tuskin kuuluvasti. "Toinen ehkä oli."

Olivatkohan tekijät siis värvänneet turvamiehen lisäksi mukaan jonkun naisenkin, joka oli kampannut lapsensa nähdessään Jacquen lähestyvän? Ajatus sai Spirkoita melkein pahoinvoivaksi.

"Minä... Minua kiristettiin", Burdo jatkoi vapisevalla äänellä lattialta ja keskeytti Spirkon mietteet. "Minulla ei ollut vaihtoehtoja."

Raivo kuohahti Spirkon sisällä, mutta hän pakotti tunteen väistymään.

"Aina on vaihtoehtoja", hän virkkoi pitäen äänensä tasaisena ja astahti Jacques Lachnerin luo. Tämä tuntui onneksi hengittävän normaalisti. Hänen kasvonsa olivat tyynet, ja Spirkoa puistatti kun hän ajatteli miten Jacquetta oli kidutettu jossain loukossa. Sen oli täytynyt olla jotain hirveää, jotta tämä oli saatu kammoamaan oranssia väriä niin voimakkaasti. Tekijät olivat luultavasti tuoneet hänet sinne rantakadulle, antaneet veitsen käteen ja usuttaneet hänet sitten kohti Ellisin seuruetta. Se oli ollut hyvin suunniteltu rikos, joka kenties olisi jäänyt selviämättä ilman Hugo Numanin heikkoa sydäntä.

Lopullinen raportti, jonka Spirko laati omasta osuudestaan J. Lachnerin tapauksessa, oli yhdeksän sivua pitkä. Kun hän oli saanut pakattua sen postikapseleihin ja lähettänyt ne yksi kerrallaan kirjaimoon monistettavaksi ja arkistoitavaksi, hän tunsu suuren helpotuksen sisällään. Postiputkien kohina ja kolkekin kuulostivat tuttuudessaan lohduttavilta.

Asia nyt poissa hänen käsistään. Kaupunginjohtaja Ellisin murhan tutkinta siirtyisi poliittisen poliisin osastolle nyt kun oli käynyt ilmi, että kyse oli poliittisesta attentaatista. Spirkon vaisto sanoi, että syylliset todennäköisesti löydetäisiin Ellisin vastustajan Rocamoran leiristä, mutta sen selvittäminen ei ollut hänen ongelmansa.

Spirko kuuli yhä tohtori Burdon valittavan äänen korvissaan, kun tämä oli kuulustelupöydän ääressä ilmeisen

tosissaan väittänyt olevansa myös tämän tapauksen uhri. Burdo oli kertonut auliisti kaiken mitä tiesi selvästikin uskoen, että yhteistyö poliisin kanssa vapauttaisi hänet syytteistä.

Spirko oli kuitenkin suorin sanoin kertonut Burdolle, että tätä odottaisi useakin syyte: osallisuus Athelney Ellisin, Hugo Numanin ja kahden linnun kuolemaan sekä Lachnerin mielenterveyden tuhoamiseen. Puhumattakaan siitä, että Burdo oli väärinkäyttänyt lääkärin asemaansa ja saattanut omat potilaansa vaaraan. Se oli saanut tämän viimein vaikenemaan.

Seuraavana päivänä Spirko sai kutsun päällikkö Casselsin luo, ja hän arvasi, että tämä oli saanut jo luettua hänen raporttinsa. Saapuessaan pomon huoneeseen hän näkikin tutun näköisen paperipinkan tämän pöydällä. Cassels viittasi hänet istumaan ja astahti hakemaan kahvia seinän automaatista.

"Hyvää työtä, Spirko." Cassels ojensi kahvikupin Spirkolle ja istahti sitten pöytänsä taakse. "Jälleen kerran."

Spirko siemaisi tuoksuvaa kahviaan ja nyökkäsi kiitokseksi. Päällikkö näytti rasittuneelta: pussit hänen silmiensä alla olivat suuremmat kuin normaalisti, ja hänen harmaantunut tukkansa oli liimaantunut hänen päätänsä vasten.

"Päätimme, että tapauksen uudesta käänteestä ei tehdä julkista tiedonantoa", Cassels virkkoi. "Jotta tilanne kaupungissa pysyy rauhallisempänä ja tutkinta pääsee etenemään."

Spirko nyökkäsi taas.

"Se on varmasti viisainta."

Cassels ei heti jatkanut, vaan silmäili Spirkkoa hetkisen tutkivasti.

"Miten sinä olet voinut? Voit minun puolestani pitää loppuviikon vapaata, jos haluat. Tiedän, että et vähästä järky, mutta tämä tapaus on vaikuttanut meihin kaikkiin."

Spirko joi kahviaan harkiten asiaa. Hän olikin näinä päivinä laiminlyönyt orkideoitaan, joita kasvatti ikkunalaudalla, joten ajatus kuulosti tosiaan houkuttelevalta.

Leila Paananen on turkulainen sf-aktiivi, lukutoukka ja tieteiskirjoittaja, jolta on ilmestynyt harvakseltaan kymmenkunta novellia vuosien aikana. "J. Lachnerin tapaus" syntyi vanhasta ideasta eräänlaisena kunnianosoituksena wanhanajan scifille, jota ahmi aikoinaan herkässä teini-iässä.

Puhelu

Milla Ikonen

En ole ollenkaan niin huono suunnistaja kuin voisi olettaa. Kun voitin Siilinjärven suuret suunnistuskilpailut, kukaan ei ollut uskoa kertomustani todeksi, vaikka minä en nähnyt asiassa mitään erikoista.

Käytiin myöhäistä heinäkuuta. En tiedä, millaisia suunnistuskilpailut muualla ovat, mutta Siilinjärvellä ne etenevät tällä tavalla: kukin lähtee juoksemaan metsään ja voittaja on se, joka ensimmäisenä löytää maalin. Kartan saa toki mukaan ja kompassin, mutta niistä on hyötyä vain rajallisesti, sillä maalia ei ole merkitty niihin millään tavalla. Se vain pitää löytää.

En sanottavasti pidä suunnistamisesta, mutta nopeat jalat minulla on. Niinpä parin tunnin pinkomisen jälkeen näen suuren, mustavalkoruutuisen banderollin pingotettuna puitten väliin. Sen edessä seisoo seitsemän vakavakasvoista virkailijaa liituraitaan sonnustautuneina.

– Onneksi olkoon, iäkäs herrasmies sanoo. Hänellä on pyöreät silmälasit, kävelykeppi ja kapeat, ylöspäin kiertyvät viikset. Hän kohottaa silinterihatun päästään kumartaessaan ja tarkistaa täsmällisen voittoaikani pienestä kultaisesta taskukellosta. Sitten hän viittilöi seuralaistensa suuntaan.

– Saanko esitellä: Siilinjärven suuren suunnistuskilpailun palkitsemistoimikunta.

Toimikunta vilkuttaa minulle kankeasti banderollin katveesta. Puheenjohtaja kertoo jokaisen jäsenen nimen ja vastuualueen. Mieleepi tallentuu vain taloudenhoitaja, tanakka tiukkailmeinen naisihminen, jolla on lyhyt tumma tukka ja katse, jollaisia käytettiin aikanaan kansainvaellusten pysäyttämiseen. Nyökkään heille tervehdykseksi. Palkintokoroketta tai pokaaleja en näe missään.

– Nythän on niin, puheenjohtaja sanoo hitaasti, – että pikku kilpailumme palkinto on sangen erikoislaatuinen. Oliko neiti ystävällinen ja seuraisi minua?

Hontelo mies huonosti istuvassa puvussa – hän taisi olla toimikunnan sihteeri – kohottaa banderollin kulmaa. Sukellan puheenjohtajan perässä kankaan alitse.

Banderollin takaa paljastuu pieni, kulahtanut ruohoa puskeva aukea, jota ympäröivät koivut ja havupuut. Se näyttää kaikin puolin tavalliselta metsäniityltä: heinää ja horsmaa ja hiirenvirnaa ja muutama jääkauden kierittämä kivenmurikka. Olen juossut tänään ainakin tusinan vastaavan poikki.

Aukean keskellä on puhelinkoppi.

Puheenjohtaja marssii muutaman metrin päähän puhelinkopista ja minä puolestani muutaman metrin päähän puheenjohtajasta. Muu toimikunta on seurannut meitä kankaan alitse ja ryhmittyy nyt säännönmukaiseen puolikaareen taaksemme. Puheenjohtaja oikoo silinteriään.

– Palkinnoksi suuren suunnistuskilpailun voittaja saa soittaa kopista

yhden puhelun, hän ilmoittaa juhla-

lisesti.

Minä tuijotan häntä.

– Kopissa on kuitenkin yksi pieni erikoisuus, puheenjohtaja jatkaa ja ilmi-

selvästi nauttii, kun en ymmärrä mitään.

– Siitä voi nimittäin soittaa vain kuolleille.

– Vain kuolleille?

Olen pettynyt. Olisin mielelläni soittanut äitini hakemaan minut pois näiden takakireiden hourupäiden keskel-

tä.

– Ainutlaatuinen tilaisuus! puheenjohtaja sanoo. Hänen äänensä kohoaa hieman, ja hän katsoo minua vaativasti. Heilutan käsiäni ja toivon sen ilmaisevan malttamatonta mielenkiintoa. Puheenjohtajan ilme lämpenee aavistuksen.

– Kenelle haluaisit soittaa? sihteeri tiedustelee.

Katson koppia. Se näyttää aivan tavalliselta puhelinkopilta, sellaiselta joita katujen varsilla näki vielä silloin kun olin lapsi. Seinät ovat lasia, nurkat ja katto harmaata metallia.

Mieleeni ei tule ainuttakaan kuollutta, jonka kanssa haluaisin keskustella.

– Kenties Jeesus? puheenjohtaja ehdottaa. – Suosituin kohteemme.

Pudistan päätäni. Jeesuksen sanaa olen saanut kuunnella läpi koko kouluajan, en usko että hänellä on siihen mitään lisättävää.

– Michael Jackson? Gandhi? Kekkonen? sihteeri tarjoaa.

– Sokrates? Elvis?

Pudistan uudestaan. Mitä juteltavaa minulla olisi heidän kanssaan, vanhojen äijien?

– Isovanhemmat ehkä?

Niin. Tietysti se ehti käydä minun mielessäni. Totta kai minä haluaisin puhua Mummin kanssa. Mutta eikö se olisi epäreilua? Kun ottaa huomioon, että minulla on vielä elävä toinen isoäiti, jolle en ikinä soita. Eihän se tietenkään Mummin vika ole, että hän heitti henkensä kun olin vielä pikkulapsi, minkä johdosta en ikinä ehtinyt hankkiutua huonoihin väleihin hänen kanssaan, toisin kuin tarpeettoman monen muun sukuni edustajan. Ja tietysti voisin luvata itselleni soittaa Kaunisjärven vanhainkotiin heti huomenna, lakaista haaskatut vuodet syrjään ja antaa uuden ajan tulla. Mutta koska en kuitenkaan tekisi niin, katson oikeudenmukaiseksi olla soittamatta Mummillekaan.

Muu lähipiirini on edelleen tukevasti lihaa ja verta, mistä olen iloinen, vaikka vallitsevassa valintatilanteessa se aiheuttaakin minulle tiettyjä hankaluuksia.

Yritän miettiä muita vaihtoehtoja. Hitler? Kiehtovaa – mutta liian vaarallista: tiedän olevani helposti ylipuhuttavissa. Maailma ei tarvitse yhtään uutta vahinkofasistia.

Marie Curie? Janis Joplin? Minna Canth?

Kyllähän minä varteenotettavia vainajia keksin. Mutta siihen se sitten jääkin: en saa päähäni mitään, mitä voisin heille sanoa. En kai voi herättää heitä haudastaan kysyäkseni, mitä kuuluu. Ja kun tarkemmin asiaa ajattelen, minua alkaa ärsyttää: tässä sitä muistellaan voittajia ja pönäköitä pukumiehiä, ja sivuutetaan kaikki ne miljardit ja miljardit kadunkulkijat, jotka syntyvät vailla fanfaareja ja lähtevät jälkeä

jättämättä; ne lukemattomat ainutkertaiset ihmiskohtalot, joiden koko olemassaolo kuitataan parilla summittaisella sanankäänteellä maailmankirjojen alaviitteissä. Mutta en oikein tiedä, kuinka horjuttaisin tätä epäreilua asiaintilaa: enhän tiedä yhdenkään unohduksen kätkemän keskivertokuolleen nimeä. Tahtoisin vain päästä kotiin ja suihkuun.

Toimikunta alkaa käydä kärsimättömäksi.

– Tapana ei ole ollut miettiä koko iltaa, taloudenhoitaja sanoo ja vilkaisee kelloaan.

– Enkö voisi vain soittaa ja katsoa, kuka vastaa?

Puheenjohtaja kangistuu. Hän aukoo ja sulkee suutaan; yrittää varmaankin sanoa jotain mutta näyttää siltä kuin pyydystäisi hyönteisiä. Sihteeri jupisee ääneen: sopimaton ja tavaton ja moukkamainen ja nokkava ja muut samanhenkiset laatusanat suhisevat hänen suupielestään ja hukkuvat harvan parran uumeniin. Taloudenhoitajaan en uskalla edes vilkaista.

Katselen, kuinka komitea kokoontuu ringiin pyörittelemään päätään.

He puhuvat ja puhuvat, korottavat ääntään ja elehtivät käsillään. Lopulta taloudenhoitaja ja sihteeri upottavat naamansa paksuun päiviensyömyyn opukseen, joka ilmeisesti on jonkinlainen sääntökirja. He pläpäävät ja pläpäävät ja pöly pöllyää ja sivut irtoilevat ja jupina voimistuu ja taloudenhoitajan mulkaisut ovat lähellä sytyttää pieniä ruohikkopaloja; mutta he eivät löydä pykälää, joka suoranaisesti kieltäisi toimimasta ehdotukseni mukaisesti.

Niinpä puheenjohtaja – joka on nyt saanut suunsa suljettua ja varmuuden vuoksi nipistänyt sen tiukaksi viivaksi torjuakseen lähestyvän hyönteistapaturman – marssii puhelinkopille ja avaa oven. Hän viittilöi suurieleisesti minua astumaan sisään.

Suuri musta puhelin on kiinnitetty kopin seinään. Numerot valitaan vanhanaikaisesti pyörittämällä. Pyöritettävä kiekko on kultanvärinen ja vastikään kiillotettu, samoin kuulokkeen kahva. Puhelimen vieressä hyllyllä makaa tanakka keltakantinen kirja. Muuta kopissa ei ole, lukuun ottamatta lattialle kertynyttä hiekkaa.

Sihteeri seuraa perässäni koppiin, nostaa kuulokkeen ja alkaa lehteillä kirjaa. Hän kuljettaa sormeaan sivuja pitkin, lehteilee lisää ja lopulta vingahtaa ilahtuneesti. Hän pyörittää numeron, ojentaa kuulokkeen minulle, poistuu ja sulkee oven perässään.

Puhelin hälyttää.

– Haloo?

Langan päästä kuuluu karheaa mongerrusta. En saa puhujan nimestä selvää – jos hän nyt edes sanoi nimeään.

– Anteeksi, en kuullut. Kenen kanssa mahdan puhua?

Ääni kuulostaa siltä kuin ruostunut varis matkisi tanskalaista raastinrautaa. Nimi menee minulta uudestaan ohi. Mongerrus kuitenkin jatkuu, ja kovasti pinnistämällä alan erottaa sen seasta sanoja.

– Iguanodon atherfieldensis, puhuja rahisee. – Sauropsidan sukuhaaraa. Sutjakkasuomuinen suurmatelija. Rehti ja reipas reptiliaani. Paleontologian parhaimmistoa. Liitukauden liukkain lisko.

– Oletko sinä siis...

– Minä en syö lihaa enkä ole eläessäni astunut kovinkaan monen hillerin päälle, niin että turha tuomita.

– ...dinosaurus?

– Dinosaurusten dynastiaa, muru.

– Eiväthän ne osaa puhua!

Dinosaurus tuhahtaa narkästyneesti. – Sitä oppii kuule kaikenlaista, kun on käytössä rapiat 60 miljoonaa vuotta. Luuletko, että meillä on täällä paljonkin tekemistä?

Mietin, minkä henkistä small talkia edesmenneiden elämänmuotojen kanssa yleensä käydään.

– Olitteko te niin isoja kuin kerrotaan? kysyn ja tunnen itseni idiootiksi.

– Juuri niin isoja. Isompiakin! Suurempia kuin saatat kuvitella. Jättimäisiä! Vuorenkokoisia! Pelkkää suomua silmänkantamattomiin. Uskotko?

En tiedä, mitä sanoa.

– Jaa, ne olivat mukavia aikoja. Liskot suuria ja huolet pieniä. Hohhoi!

– Miten te kuolitte?

– Minut söi allosaurus. Paskiainen. Ruma runtale, naama kuin käpypalmun juurakko. Mutta olkoon, vanha juttu jo. I'm over it, dinosaurus sanoo ja päästää raakkuvan naurun. – Anteeksi annan mutta koskaan en unohda.

– Otan osaa, sanon. Pelkään olleeni tungetteleva. Silti jatkan. – Mutta tarkoitin sukupuuttoa. Miten se tapahtui?

– Ahaa! Sepä onkin mielenkiintoisen kysymys!

Iguanodon vetää henkeä.

– Yhtenä iltana me olimme koontuneet juomapaikalle niin kuin aina, kun serkkuni äkkäsi taivaalla loimotavan tulikiekon. 'Tuo ei tiedä hyvää',

minä sanoin. Ja olinko oikeassa? Kyllä olin, kautta stegosauruksen piikikkään hännän! Mutta uskottiinko minua? Eipä uskottu. 'Joku valopallo vain', niin ne sanoivat. Eikä mennyt kauaa kun jo alkoi rytistä. Sen jälkeen kaikki oli pahuksen sekavaa. Ensin tuli helvetillisen kuuma ja sitten vielä helvetillisemmän kylmä, ja pölyä puski joka paikkaan niin että keuhkot vain rohisivat. Se oli menoa, tiesin sen heti. Melkein toivon että olisin ehtinyt ensimmäisten joukossa. Ne ruumisröykkiöt, eivät muuten olleet mikään herraskainen näky...

En oikein tiedä, kuinka ilmaisisin myötätuntoni. Nojaan puhelinkopin seinään; jalkani alkavat puutua. Dinosaurus jatkaa. Sen ääni on niin paksun paatoksen peitossa, ettei meinaa mahtua kidasta ulos.

– Ja niin päätti päivänsä maailmanhistorian viimeinen hirmulisko, se viimein julistaa. – Lohduton loppu suurenmoiselle sukusaagalle. Tavattoman traaginen tositarina. Murhenäytelmistä musertavin.

Dinosaurus niiskaisee kovaäänisesti.

– Sen jälkeen ei ole tapahtunut kovin paljoa. Me torkumme ja karjumme ja irvistelemme toisillemme. Käymme kävelyllä. Muistelemme vanhoja hyviä aikoja. Tyrannosaurukset virkkaavat.

– Virkkaavat?

– Jo vain! Oletko nähnyt niiden etujalat, säälittävät rimpulat? Virkkukoukun vinguttamiseen ne sopivat hyvin.

– Mitä ne virkkaavat? Patalappuja-ko?

– Mikä on patalappu?

En yritä selittää. Koetan kuvitella, missä määrin vakavasti kykenisin ottamaan neuletöihin tykättyneen tappaja-sauruksen. En ehdi rakentaa ajatusta loppuun: toinen kysymys rysähtää mieleeni, varoittamatta, painavana kuin alasin. Miten keksinkin sen vasta nyt? Kämmeneni käyvät nihkeiksi. Mietin, uskallanko kokeilla. Haluanko edes tietää?

– Saanko kysyä sinulta vielä yhtä asiaa?

– Voit kysyä minulta mitä tahansa, muru.

– Millaista siellä on?

– Missä? Liitukaudella?

– Ei. Vaan siellä missä sinä nyt olet, sanon. Ääneni hiipuu pois. En tiedä, kuinka sen nimeäisin. Miten vaikealta se tuntuukin: kuin astuisi askeleen lähemmäs eikä voisi enää palata. Yritän koota itseni. Melko varmasti haluan tietää. – Siellä minne kuoleman jälkeen mennään.

Keskustelun lämpötila putoaa niin äkisti, että pelkään puhelinlangan jäätyvän. Iguanodon rykii kurkkuaan.

– Täällä on... ihan mukavaa.

– Kertoisitko tarkemmin?

Pitkä hiljaisuus. Sitten vaivautunut rahinaa.

– Kuulehan. Minun pitää oikeastaan lopettaa. On myöhä. Suomut kaipaavat rasvaamista. Kuivuvat niin kauheasti tähän aikaan vuodesta. Suotahan anteeksi. Hyvää illanjatkoa.

Linja mykistyy ennen kuin ehdin sanoa mitään.

Pitelen kuuloketta pitkään korvaani vasten. Sen matala tuuttaus hajottaa ajatukseni hahmottomiksi savukiehkuroiksi, jotka tanssivat hetken ympärilläni

ja katoavat ilmaan. Taustalla kuuluu oman vereni kohina, hengityksen edestakainen virta, sykkeen määrätietoinen poljento; elossa pysymisen lannistumaton ääniraita.

Lopulta ripustan kuulokkeen takaisin pidikkeeseensä ja astun ulos kopista. Komitea piirittää minut oitis kuin näättälauma.

– No? Puheenjohtajan silinterihattu on kiihtymyksestä kallellaan. Taloudenhoitaja kurkkii hänen selkänsä takaa silmät kiiluen. – Kuka vastasi?

Viistot auringonsäteet valaisevat aukeaa kuusien lomasta. Loppukesän lämpö on paahtanut ruohon keltaiseksi, hujan hajan kasvavat heinäkorret huojuvat kevyessä iltatuulella. Ilmassa pörrää itikkaparvia. Jalkani jomottavat; maitohappo alkaa pakottaa lihaksissa pitkän juoksemisen jälkeen.

– Marsalkka Mannerheim, vastaan.

Taloudenhoitajan silmät suurenevät. Sihteeri vinkaisee, ja puheenjohtaja taputtaa käsiään.

– Niin. Hän se oli. Hieno mies. Millaisia muistoja.

Kuvailen toimikunnalle, kuinka keskustelimme Raatteentiestä ja Talin-Ihantalasta, suurten kertomusten kuolemasta sekä valtion- ja hevostenhoidosta. Sitten saan viimein lähteä kotiin.

Milla Ikonen on Helsinkiin kulkeutunut raumalainen, joka kaipa merelle eikä ikinä jätä lounasta väliin.